

גאולה ברקוביץ

חוברת עבודה
לכיתות ט' - י'

מתרגלים לשון

פתרונות

- פועל
- שם עצם
- תחביר
- שם המספר
- מילות היחס ואותיות השימוש

מתרגלים לשון - פתרונות

חלק א' - מערכת הצורות

תרגיל (מעמ' 5)

1. עבר, מדברים	2. הווה, נסתרת	3. עבר, מדברים	4. הווה, נסתרים	5. ציווי, נוכחים
6. הווה, נסתרים	7. עבר, נוכח	8. הווה, נוכחות	9. עבר, נסתרת	10. הווה, נסתרים
11. ציווי, נוכחים	12. עתיד, מדברים	13. ציווי, נוכחים	14. עבר, נוכחים	15. עתיד, נסתר

תרגיל (מעמ' 7)

(בבניין נוסף ניתנה אפשרות אחת, אך יש יותר מתשובה נכונה אחת).

1. של"ם נפעל, שילם	2. רט"ב, נפעל, הרטיב	3. רג"ש, פיעל, הרגיש	4. בט"ל, פועל, התבטל	5. קפ"ץ, הפעיל, קפץ
6. רג"ש, הפעיל, הורגש	7. שט"ף, קל, נשטף	8. דג"ש, הופעל, הדגיש	9. לה"ב, התפעל, הלהיב	10. של"ט, קל, נשלט
11. בק"ש, פיעל, התבקש	12. פג"ש, נפעל, פגש	13. שב"ש, פועל, שיבש	14. שמ"ט, נפעל, השמיט	15. של"ח, קל, נשלח
16. קש"ר, קל, קישר	17. שמ"ע, הפעיל, שמע			

תרגיל 1 (מעמ' 8)

שמות הפעולה: רכיבה, שליטה, קריאה (קריאת), שמירה, בחירה, רתיעה, לקיחת (לקיחה)

תרגיל 2 (מעמ' 8)

רכיבה - לרכוב, שליטה - לשלוט, קריאה (קריאת) - לקרוא, שמירה - לשמור, בחירה - לבחור

תרגיל 3 (מעמ' 8)

רכיבה - רכב, שליטה - שלוט, קריאה - קרא, שמירה - שמור, בחירה - בחר

תרגיל 1 (מעמ' 9)

1. גר"ם נפעל, עתיד, נסתרים	2. גר"ם קל, עתיד, נסתרים	3. פק"ד, נפעל, ציווי, נוכחים
4. בה"ל, נפעל, עבר, נוכחת	5. פת"ח, קל, עתיד, מדברים	6. פת"ח, נפעל, עבר, נסתר
7. בד"ק, נפעל, עתיד, מדברים	8. בד"ק, קל, עתיד, מדברים	9. שמ"ע, נפעל, עבר, נסתר
10. שמ"ע, קל, עתיד, מדברים	11. פת"ח, נפעל, ציווי, נוכחים	12. פת"ח, קל, הווה, נסתרים
13. פע"ם, נפעל, עבר, מדבר	14. נח"ל, קל, עבר, מדברים	15. שח"ק, נפעל, עבר, מדברים
16. כש"ר, קל, הווה, נסתר	17. רת"ם, נפעל, עבר, נוכחת	

תרגיל 1 (מעמ' 11)

1. פעיל: עוברים, חוקרים, עוסקות, שולט, מוסר
סביל: נבדקים, נסרקים, נשלחות, נמצאו, נשאל
2. נבדקים - בודקים, נסרקים - סורקים, נשלחות - שולחות, נמצאו - מצאו, נשאל - שואל
3. חוקרים - נחקרים, שולט - נשלט, מוסר - נמסר
4. הטקסט עוסק בדיווח, ולכן אין משמעות לעושה הפעולה. ההדגשה היא על הפעולות עצמן.

תרגיל (מעמ' 12) - תקינות

ישן, לרַכַּב, אַצא, הַפְּנֵס, אַחַפָּה

תרגיל 1 (מעמ' 14)

1. קד"ר, קל, הווה, נסתרות, סביל	2. פר"ע, קל, עתיד, מדברים, פעיל	13. סג"ר, קל, הווה, נסתרים, סביל
2. פר"ך, הופעל, הווה, נסתרים, סביל	8. קל"ט, נפעל, עתיד, נסתר, סביל	14. לק"ח, נפעל, עבר, מדבר, סביל
3. סמ"ך, הופעל, עבר, נסתרת, סביל	9. קל"ט, קל, עתיד, נסתר, פעיל	15. נש"ר, קל, עבר, נסתרים
4. שח"ק, נפעל, עתיד, נסתר, סביל	10. שכ"ח, נפעל, עבר, נסתר, סביל	16. רד"ם, נפעל, עבר, נוכח
5. קב"ל, הפעיל, הווה, נסתרים	11. שכ"ח, קל, עתיד, מדברים, פעיל	17. בט"ל, קל, הווה, נוכח
6. פר"ע, נפעל, עבר, נסתר, סביל	12. מנ"ע, נפעל, ציווי, נוכחים	18. רש"ם, נפעל, עבר, נוכחים

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (מעמ' 15)

1. הורגשה - רג"ש, הופעל, נפגעים - פג"ע, נפעל, מודאגים - דא"ג, הופעל, נשאר - שא"ר, נפעל
2. הורגשה - הרגישה, נפגעים - פגעו, מודאגים - הדאיגו
3. רעידה, קליטה - קל
4. נפגעים - שם עצם, מודאגים - שם תואר

תרגיל 2 (מעמ' 15)

1. הורגשה - רג"ש, הופעל, נפגעים - פג"ע, נפעל, מודאגים - דא"ג, הופעל, נשאר - שא"ר, נפעל
2. הורגשה - הרגישה, נפגעים - פגעו, מודאגים - הדאיגו
3. רעידה, קליטה - קל
4. נפגעים - שם עצם, מודאגים - שם תואר

תרגיל 3 (מעמ' 15)

1. נמצאו - מצ"א, נפעל, ישלחו - של"ח, נפעל, יוכרזו - כר"ז, הופעל, ידועים - יד"ע, קל
2. סבילה
3. הטקסט עוסק בדיווח, ולכן אין משמעות לעושה הפעולה. ההדגשה היא על הפעולות עצמן.

תרגיל 4 (מעמ' 15)

התשובה - 3

תרגיל 5 (מעמ' 16)

1. להזמין - זמ"ן, הפעיל
2. מוזמן - זמ"ן, הופעל, נבדקת - בד"ק, נפעל
3. רכיבה - קל
4. זמן ההווה הרווח בטקסט מתאים לידיעה בעיתון שבה מופיעה המלצה לטיול.

תרגיל 6 (מעמ' 16)

1. בניין קל: בניין קל: שרפה, נזיפה
בניין נפעל: היפקדות, היבלעות
בניין הפעיל: הסדר, החלטה, הבזק, הרגשה
2. שרפה - שרף, נזיפה - נזף, היפקדות - נפקד, היבלעות - נבלע, הסדר - הסדיר, החלטה - החליט, הבזק - הבזיק, הרגשה - הרגיש

תרגיל 1 (מעמ' 19)

1. שפ"ר, פועל, עבר, נסתרים, לשפר
2. רק"ם, נפעל, עבר, נסתרות, ריקמו
3. דש"ן, פיעל, עבר, נוכחים, דושנה
4. פת"ח, פיעל, עתיד, נסתרים, פתיחה
5. כנ"ס, התפעל, עתיד, נוכחים, יוכנסו
6. שב"ש, פועל, הווה, נסתרים, לשבש
7. של"ב, קל, הווה, נסתרות, שלב
8. כב"ד, פיעל, ציווי, נוכחים, התכבדנו
9. בט"ל, פיעל, הווה, נסתרים, בוטלה
10. שט"ף, נפעל, עתיד, נסתרים, נשטפו
11. פצ"ל, התפעל, עבר, מדברים, להתפצל
12. נג"ן, פועל, עבר, נסתרים, ניגנה
13. נצ"ל, התפעל, ציווי, נוכחים, ניצלנו
14. קפ"ל, פיעל, ציווי, נוכחת, תקפל
15. בק"ש, התפעל, הווה, נסתרים, לבקש
16. קד"ש, הופעל, הווה, נסתר, הקדשתי
17. קד"ש, פועל, הווה, נסתר, מקדש
18. רת"ע, נפעל, עבר, נוכח, נרתעתי

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (מעמ' 20)

בניין קל: שליטה, פתיחה, בדיקה
בניין נפעל: היפתחות, היטמעות, היבדקות, היכנסות
בניין הפעיל: הבחנה, השבתה
בניין פיעל: פיתול, קישור, שיבוש, כינוס
בניין התפעל: התנגדות, התרגשות, התפתחות, התכנסות

תרגיל 1 - גזרת השלמים (מעמ' 21)

1. ת-ק-ג, הופעל	2. ד-ב-ר, נפעל	3. ס-מ-כ, התפעל	4. ק-ב-ל, הפעיל
5. פ-ג-ש, נפעל	6. מ-ס-ר, קל	7. א-ב-ק, פועל	8. ח-ש-ל, פיעל
9. ב-ט-ל, הופעל	10. ד-ל-ל, התפעל	11. ת-ב-ל, פועל	12. פ-ר-מ, קל
13. ק-ד-ש, הופעל	14. ש-ת-פ, התפעל	15. פ-ל-ס, פיעל	16. כ-ב-ש, קל
17. ב-ק-ש, התפעל	18. ח-ש-ב, פיעל	19. ג-ב-ר, קל	20. ז-כ-כ, התפעל
21. ס-י-מ, התפעל	22. ז-נ-ב, התפעל	23. ק-ב-צ, פועל	24. צ-ד-ק, התפעל
25. ר-ע-ב, קל	26. ד-ב-ק, קל	27. ס-ת-ר, התפעל	28. ר-מ-ז, פועל
29. כ-ר-ע, הופעל	30. ט-מ-ג, קל	31. ס-נ-ג, התפעל	32. ד-ב-ק, התפעל
33. ס-מ-כ, נפעל	34. ד-פ-ק, התפעל	35. ס-פ-ק, התפעל	36. ס-ע-ר, נפעל
37. ס-מ-ג, התפעל	38. ר-ג-ש, פועל	39. ר-ג-ש, הופעל	40. ת-מ-כ, נפעל
41. ת-מ-ר, התפעל	42. ב-ס-ס, פועל	43. פ-כ-ח, התפעל	44. פ-ר-ע, קל
45. ש-כ-ג, פועל	46. ס-פ-ר, נפעל	47. ת-פ-ר, קל	48. ש-ל-מ, נפעל
49. ש-ת-ל, קל	50. צ-נ-פ, התפעל	51. פ-ק-ד, נפעל	52. ש-ב-ש, התפעל
53. כ-מ-ר, נפעל	54. צ-י-ר, התפעל	55. כ-ס-פ, נפעל	56. צ-ל-ב, התפעל
57. ק-ל-ט, נפעל	58. פ-ק-ד, הופעל	59. כ-נ-ס, התפעל	60. כ-ת-ר, פועל
61. ס-מ-כ, נפעל			

תרגיל 2 (מעמ' 24)

בניין (התפעל), זמן (עבר)

תרגיל 3 (מעמ' 24)

שורש, זמן, גוף

תרגיל 2 - הטיות בזמנים (מעמ' 24)

(1) ג	(2) ד	(3) ד	(4) ד	(5) ג	(6) א	(7) ג	(8) ד	(9) ג	(10) א
(11) ד	(12) ב	(13) א	(14) ג	(15) א	(16) ב	(17) א	(18) ב	(19) ג	(20) ג

שאלות מתוך טקסטים בעמ' 26-31

תרגיל 1 (1) ד (2) תַּכְּחֵד

תרגיל 2 הִתְקַדְּמוּ (הפועל הראשון) - ציווי, נוכחים / הִתְקַדְּמוּ (הפועל השני) - עבר, נסתרים

תרגיל 3 א. (2) תִּבְחֵן, בניין נפעל ב. קל ג. נִבְחַנְתָּ

תרגיל 4 א. הִצְטִידוּ (הפועל הראשון) - ציווי, נוכחים / (הפועל השני) - עבר, נסתרים ב. תִּצְטִידוּ ג. ע-מ-ת, התפעל

תרגיל 5 א. (1) - הפעיל ב. התפעל ג. בגוף ובזמן ד. בשורש, בבניין ובגוף

תרגיל 6 א. קל, נפעל, התפעל ב. תִּפְעֵר

תרגיל 7 א. כל הפעלים הם באותו בניין ב. שְׁלֹחָה

תרגיל 8 א. התפעל, נפעל, הפעיל, קל ב. רוֹשֶׁמֶת

מתרגלים לשון - פתרונות

- תרגיל 9 א.** פועל, התפעל, הופעל **ב.** ממשכת **ג.** מסדירה
- תרגיל 10 א.** התפעל **ב.** ש-פ-ר, ש-מ-ש, ס-מ-כ, ז-ק-ק, ז-מ-נ **ג.** שמות פועל: להסתמך, להזדקק שם פעולה: הזדמנות
- תרגיל 11 א.** להתחיל - ת-ח-ל, הפעיל, **ממלץ** - מ-ל-צ, הופעל, **שמשה** - ש-מ-ש, פיעל, **תמצאו** - מ-צ-א, קל, **מזנקות** - ז-נ-ק, פיעל, **מעטרת** - ע-ט-ר, פועל **ב.** ממלץ - ממליץ מעטרת - מעטרת **ג.** שמשי
- תרגיל 12 א.** פיעל **ב.** שתי המילים הן באותו בניין (משפט שאינו נכון) **ג.** השתלמות - ש-ל-מ, התפעל, קבלה - ק-ב-ל, פיעל
- תרגיל 13 א.** התפעל **ב.** שתף, קבל, ציין, ספר, רשם, שלב **ג.** מצטיין **ד.** שם תואר
- תרגיל 14** משפט 1
- תרגיל 15**
- התחממות** - חמם, התפעל, חימם, **סכנה** - סכן, פיעל, הסתכן, **לספק** - ספק, פיעל, הספיק
- גידול** - גדל, פיעל, גדל, **קודרות** - קד"ר, קל, התקדר
- תרגיל 16**
- קבוצה 1 - התפעל:** מידבקת, התבקשו
- קבוצה 2 - נפעל:** נגרמת, הימנעות, ייכנס
- קבוצה 3 - קל:** גורמת, נשימה, שטיפת (שטיפה), נגיעה
- קבוצה 4 - הפעיל:** מרגיש, יצהיר

תרגיל (מעמ' 33) - השוואים

- מבדק** - שווא נח, **פתוח** - שווא נע, **מכביד** - שווא נח, **מכרסם** - שווא נע, נח, נע
- השתקם** - שווא נח, נע, **מחברת** - שווא נח

תרגיל (מעמ' 34) - תקינות

1. מכין	2. כבסת	3. תכחישו	4. נתפסו	5. ישבתו	6. זכר
7. כונתי	8. תפספסו	9. לצבר	10. מכבדים	11. נכחד	12. שברו

תרגיל 1 (מעמ' 37) - תקינות

- 1+2.
- אפרט** - בבניין פיעל יש שווא בתחיליות (או חטף ב-א').
- אתן** - בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'.
- הבטחתי** - תחילית ה' בבניין הפעיל בעבר תנוקד בחיריק.
- לצבר** - דגש קל יבוא ב-ב' אחרי שווא נח.
- נכון** - לא יבוא דגש קל ב-כ' אחרי שווא נע.
- לכבות** - לא יבוא דגש קל ב-כ' אחרי שווא נע.

תרגיל 2 (מעמ' 37) - תקינות

1. גדל, ארים, אביא, לקפץ
- 2+3
- אגיע** - בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'.
- אראה** - בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'.
- יכולתי** - הפועל יכול הוא במשקל פעול של בניין קל.
- שבורה** - לא יבוא דגש קל ב-ב' אחרי שווא נע.
- השכבתי** - תחילית ה' בבניין הפעיל בעבר תנוקד בחיריק.
- להפדק** - בשם פועל של בניין נפעל יש דגש חזק משלים ב-פ הפועל.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל (מעמ' 38) - ניבים

1. יזכה לאריכות חיים. **בד"ל, נפעל**
2. הגזימו. **גד"ש, הפעיל**
3. איבד את יכולת הדיבור. **דב"ק, קל**
4. אדם לא צריך להתפאר במעשה לפני שסיים אותו בהצלחה. **הל"ל, התפעל**
5. ריחמתי עליו. **כמ"ר, נפעל**
6. הוא נעשה רציני. **יש"ב, התפעל**
7. התביישתי מאוד. **כל"ם, נפעל**
8. עלו באופן משמעותי. **רק"ע, הפעיל**
9. הסדר השתנה, התחלף. **הפ"ך, התפעל**
10. האווירה נעשתה סוערת. **לה"ט, התפעל**

תרגיל 1 (מעמ' 40)

1. שחר"ר, התפעל	2. צחק"ק, פיעל	3. הנה"ן, פיעל	4. תדל"ק, פועל	5. שכנ"ע, התפעל
6. מחד"ר, פיעל	7. טלט"ל, התפעל	8. תחז"ק, פיעל	9. שלש"ל, התפעל	10. צקצ"ק, פיעל
11. שחד"ר, פיעל	12. צלח"ת, פיעל			

תרגיל 2 (מעמ' 41)

1. הנהנתם, מיטלטלים, השתלשל, צקצק
2. השתחררנו, מצחקק
3. שחזר
4. צלחת

תרגיל 3 (מעמ' 41)

1. דל"ל, התפעל, הווה, נסתר, הידללות	2. תדר"ך, פועל, עתיד, נסתרת
3. שכת"ב, פיעל, הווה, נסתרים, שכתוב	4. ערב"ב, פיעל, עבר, מדבר, ערבוב
5. תרב"ת, פועל, הווה, נסתרים	6. פק"ד, התפעל, ציווי, נוכחים, התפקדות
7. תרג"ל, פועל, עבר, נסתר	8. בח"ן, הפעיל, עבר, נוכחים, הבחנה
9. אבח"ן, פיעל, עבר, נוכחים, אבחון	10. סלס"ל, התפעל, עבר, נסתר, הסתלסלות
11. תחק"ר, פיעל, עבר, נסתר, תחקור	12. אכז"ב, התפעל, עתיד, מדברים
13. רג"ל, התפעל, עבר, נוכחים	14. אבט"ח, פיעל, ציווי, נוכחים
15. מחש"ב, פיעל, עבר, נסתר, מחשוב	16. חש"ב, פיעל, הווה, נסתר, חישוב
17. מספ"ר, פיעל, עבר, מדברים, מספור	18. טלט"ל, התפעל, הווה, נסתרת, היטלטלות
19. תכנ"ת, פועל, עבר, נסתרים	20. פע"ר, נפעל, עבר, נסתר
21. תמצ"ת, פיעל, עבר, נסתרת, תמצות	22. דרד"ר, התפעל, נוכח, הדרדרות
23. שכפ"ל, פיעל, עתיד, מדברים, שכפול	

תרגיל 4 (מעמ' 42)

- (1) ד (2) ג (3) ב (4) ד (5) א (6) ב (7) ד (8) ב (9) א (10) ג

תרגיל 5 (מעמ' 43)

- (1) ב (2) ב (3) א (4) ב (5) ב

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 6 (מעמ' 44)

1. היוצאת דופן: תַזְמֵן, השורש שלה: ת-ז-מ-ג, השורש האחר: ז-מ-ג
2. היוצאת דופן: מְלֻכּוּד, השורש שלה: מ-ל-כ-ד, השורש האחר: ל-כ-ד
3. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: ס-ב-כ
4. היוצאת דופן: שְׁכַן, השורש שלה: ש-כ-ג, השורש האחר: מ-ש-כ-ג
5. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: ק-ש-ר
6. המילה היוצאת דופן: מְעַצְבֵּן, השורש שלה: ע-צ-ב-ג, השורש האחר: ע-צ-ב
7. היוצאת דופן: תְּכַלֵּל, השורש שלה: כ-ל-ל, השורש האחר: ש-כ-ל-ל
8. המילה היוצאת דופן: רוֹפֵס, השורש שלה: ר-פ-ס, השורש האחר: פ-ר-ס
9. היוצאת דופן: מְסִיָּרָה, השורש שלה: מ-ס-ר, השורש האחר: ס-ו-ר
10. היוצאת דופן: מְמַסְגֵּר, השורש שלה: מ-ס-ג-ר, השורש האחר: ס-ג-ר
11. היוצאת דופן: שְׁכָלֵל, השורש שלה: ש-כ-ל-ל, השורש האחר: כ-ל-ל
12. היוצאת דופן: הַבְּחִנָּה, השורש שלה: ב-ח-ג, השורש האחר: א-ב-ח-ג
13. היוצאת דופן: הַחֲזָרָה, השורש שלה: ח-ז-ר, השורש האחר: מ-ח-ז-ר
14. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: א-ג-ר-פ
15. היוצאת דופן: כּוֹזֵב, השורש שלה: כ-ז-ב, השורש האחר: א-כ-ז-ב
16. היוצאת דופן: שְׁקוּם, השורש שלה: ש-ק-מ, השורש האחר: ש-ת-ק
17. היוצאת דופן: הַתְּכַנֵּס, השורש שלה: כ-נ-ס, השורש האחר: א-כ-ס-נ
18. היוצאת דופן: שְׁכָךְ, השורש שלה: ש-כ-כ, השורש האחר: ש-כ-ש-כ
19. היוצאת דופן: מְמַלֵּחַ, השורש שלה: מ-ל-ח, השורש האחר: ח-ל-ח-ל
20. היוצאת דופן: שוֹלְטָת, השורש שלה: ש-ל-ט, השורש האחר: ש-ת-ל
21. היוצאת דופן: הַתְּנַדֵּד, השורש שלה: נ-ד-נ-ד, השורש האחר: ה-ד-ה-ד
22. היוצאת דופן: הַתְּגַבְּרֹת, השורש שלה: ג-ב-ר, השורש האחר: ת-ג-ב-ר
23. היוצאת דופן: מְדַלְדְּלִים, השורש שלה: ד-ל-ד-ל, השורש האחר: ד-ל-ל
24. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: פ-ק-ד
25. היוצאת דופן: הַתְּמַרְנֵנִי, השורש שלה: ת-מ-ר, השורש האחר: ת-מ-ר-נ

שאלות מתוך טקסטים - (מעמ' 45)

תרגיל 1 (מעמ' 45)

1. מְתַרְפֵּס - ר-פ-ס, התפעל, הַשְׁתַּרְבְּנָה - ש-ר-ב-ב, התפעל, מְלַגְלֶגֶת - ל-ג-ל-ג, פיעל, לְהַשְׁתַּכְנֵעַ - ש-כ-נ-ע, התפעל, הוֹלֵם - ה-ל-מ, קל
2. הַשְׁתַּרְבְּנָה - ש-ר-ב-ב, הכפלת העיצור האחרון, מְלַגְלֶגֶת - ל-ג-ל-ג, הכפלה של שני העיצורים הראשונים לְהַשְׁתַּכְנֵעַ - ש-כ-נ-ע, הוספת ש' בתחילת השורש

תרגיל 2 (מעמ' 45)

1. מְתַפְתֵּל - פ-ת-ל, התפעל, אָבָחַן - א-ב-ח-ג, פועל, שְׁחַרְר - ש-ח-ר-ר, פועל, הַשְׁתַּפְּרָה - ש-פ-ר, התפעל
2. אָבָחַן - א-ב-ח-ג, הוספת א' לתחילת השורש, שְׁחַרְר - ש-ח-ר-ר, הכפלת העיצור האחרון
3. סבילה

תרגיל 3 (מעמ' 46)

1. שלמים - מְעַצְבִּים, מְתַפְּשֵׁרֵת מְרֻבְּעִים - מְתַכְנְנִים, אָחִסוּן
2. מְעַצְבִּים, מְתַכְנְנִים
3. הכפלת העיצור האחרון
4. בינוני (הווה), כיוון שזה השימוש הרווח במודעת פרסומת.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 4 (מעמ' 46)

1. התפעל
2. השתכללנו - שכללנו, התאכזב - אכזב, להשתחרר - לשחרר

תרגיל 5 (מעמ' 46)

1. להסתכל - ס-כ-ל התפעל 2. המרעונת -ר-ע-נ-ן, פיעל, 3. המרעונת - פיעל, כל השאר - התפעל

תרגילים בגזרת החסרים - תרגיל 1 (מעמ' 48)

(1) נ-ב-ט, הפעיל	(2) נ-ג-ע, הפעיל	(3) י-צ-ת, הופעל	(4) נ-כ-ר, נפעל	(5) נ-ש-א, קל
(6) נ-ש-ק, הפעיל	(7) נ-ג-ד, הפעיל	(8) נ-ש-ל, קל	(9) נ-ס-ק, הפעיל	(10) נ-ב-ע, הופעל
(11) נ-ד-ח, נפעל	(12) י-צ-ב, הפעיל	(13) נ-ט-פ, קל	(14) י-צ-ק, קל	(15) נ-ד-פ, נפעל
(16) נ-ז-ל, קל	(17) נ-ק-פ, הופעל	(18) נ-צ-ל, נפעל	(19) נ-ד-ח, הופעל	(20) י-צ-ע, הופעל

תרגיל 2 (מעמ' 48)

1. נ-ת-ז, הפעיל	2. נ-כ-ש, הופעל	3. ה-ת-ל, פיעל	4. נ-ת-ר, הופעל	5. מ-ג-ר - פועל
6. א-כ-ס-נ, פיעל	7. נ-ש-ר, קל	8. י-צ-ב, נפעל	9. צ-נ-ע, התפעל	10. נ-ד-ר, הפעיל
11. נ-ת-ק, פועל	12. ה-ד-ר, התפעל	13. נ-ת-כ, הפעיל	14. נ-ג-ע, קל	15. נ-ש-ג, הפעיל
16. נ-ט-ע, קל	17. נ-ד-פ, הפעיל	18. נ-ז-ק, נפעל	19. נ-ק-פ, הפעיל	20. נ-ב-ל, קל
21. נ-ג-ש, נפעל	22. נ-ס-ח, הופעל	23. ה-מ-ר, פיעל	24. נ-ת-ר, פיעל	25. נ-ת-ז, הפעיל
26. ה-ג-ר, פיעל	27. נ-ט-ע, נפעל	28. ת-ב-ל, פועל	29. נ-ש-ל, הפעיל	30. נ-ת-ג, נפעל
31. נ-ס-ק, הפעיל	32. ת-ח-ז-ק, פועל	33. נ-ט-ל, הופעל	34. נ-ג-ש, הפעיל	35. י-צ-ג, הופעל
36. ח-ס-פ-ס, פועל	37. נ-כ-ר, הפעיל	38. ש-ג-ר, פיעל	39. ס-י-ג, התפעל	40. נ-ש-ל, פיעל
41. י-צ-ת, הופעל	42. ת-כ-נ-ן פועל	43. נ-ז-ק, הפעיל	44. נ-ג-ש, הפעיל	45. ס-ב-ר, קל

תרגיל 3 (מעמ' 49)

- (1) ב (2) ב (3) ד (4) ג (5) א (6) ב (7) ג (8) ד (9) ג (10) א (11) ד (12) ד (13) ב (14) ד (15) ב

תרגיל 4 (מעמ' 50)

(1) ד	ת-ק-ש-ר, פיעל	ק-ש-ר, קל	(2) ג	נ-ג-ר, הופעל	מ-ג-ר, פועל
(3) א	נ-צ-ל, פיעל	נ-צ-ל, נפעל	(4) ג	י-ש-ר, פיעל	נ-ש-ר, קל
(5) א	נ-ת-ק, פיעל	נ-ת-ק, נפעל	(6) ד	ת-ז-כ-ר, פיעל	ז-כ-ר, קל
(7) ב	פ-ת-ח, נפעל	פ-ת-ח, קל	(8) ד	י-צ-ג, פועל	י-צ-ג, הופעל
(9) ב	ש-כ-ח, נפעל	ש-כ-ח, קל	(10) א	י-צ-ר, קל	י-צ-ר, פיעל

תרגיל 1 (מעמ' 53)

- א. שלמים - לישם - י-ש-מ, יכולים - י-כ-ל, שלוקות - ש-ל-ק **מרובעים** - משחזרים - ש-ח-ז-ר, ערבוב - ע-ר-ב-ב
 חפ"נ - הביעו - נ-ב-ע, נתן - נ-ת-נ, להזיק - נ-ז-ק, הפעיל **חפ"צ** - ליצר - י-צ-ר
 ב. יוצרים

תרגיל 2 (מעמ' 54)

- א. שלמים - מרשל, יתעלמו, יבלעו, נזקקים, להגמל, נפתחו, להפרד **חפ"נ** - מביטים, מכר **חפ"צ** - מציעות
 ב. נגמלה
 ג. מרשל - ר-ש-ל פועל, יתעלמו - ע-ל-מ התפעל, יבלעו - ב-ל-ע נפעל, נזקקים - ז-ק-ק נפעל, להגמל - ג-מ-ל נפעל,
 נפתחו - פ-ת-ח נפעל, להפרד - פ-ר-ד נפעל, מביטים - נ-ב-ט הפעיל, מכר - נ-כ-ר הופעל, מציעות - י-צ-ע הפעיל
 ד. יבלעו - יבלעו, להגמל - לגמל, נפתחו - פתחו

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 3 (מעמ' 54)

- א. (1) בניין פועל - מְעַרְפֵּלֶת, מְפַתֵּלֶת, מְהַרְהֵר, מְחַסְפֵּס, מְדַיְקוֹת, בניין הופעל - מְגַזֵּם (2) משמעות סבילה (3) בקטע נכתבה ביקורת, השימוש בפעלים סבילים מתאים לטקסט הזה, כיוון שאין צורך להדגיש את עושה הפעולה, אלא את הפעולה עצמה.
- ב. נְפָעַם - יְפָעַם, נִכְתַּב - יִכְתַּב
- ג. הם באותו בניין

תרגיל 1 (מעמ' 56) - תקינות

1. מְגִישׁ	2. נְגָשִׁים	3. לְנֹסַע	4. לְתַפֵּס	5. הִכְחַשְׁתָּ
6. הִסְעֵתִי	7. אָפַל	8. מְבִיטִים	9. תְּבַלְבֵּל	10. הִתְזַתְּמִי
11. הִסְקַת	12. נִכְחַדְתָּ	13. לְרִכֵּב	14. הִלְבַּשְׁתִּי	15. יִשְׁנִים, הִכְנִס

תרגיל 2 (מעמ' 56) - נימוקים

- 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11 - פעלים בגזרת החסרים נוטים על דרך השלמים, לפי הבניין.
4. דגש קל יבוא ב-פ' אחרי שווא נח. 5. דגש קל לא יבוא ב-כ' אחרי שווא נע. 7. בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'. 9. דגש קל לא יבוא ב-ב' אחרי שווא נע. 12. דגש קל לא יבוא ב-כ' אחרי שווא נע. 13. שם פועל בבניין קל הוא במשקל לפעול. 14. התחילית של בניין הפעיל מנוקדת בחיריק. 15. השורש יש"ן הוא במשקל פעל של בניין קל. היכנס - צורת הציווי של בניין נפעל פותחת ב-ה'.

פרק ב' - תצורת השם

תרגיל 1 (מעמ' 60) - טבלת השמות מגזרת השלמים

(1) ש-פ-כ, מְקַטֵּל, כלים	(2) ש-ט-פ, קְטָלוֹן, מצבים	(3) נ-א-ק, קְטָלָה, קולות
(4) ש-ג-ר, מְקַטֵּל, כלים	(5) ש-ח-ר, קְטַל, צבעים	(6) ט-י-ס, קְטַל, מקצועות
(7) י-ב-ל, קְטָלָת, מחלות	(8) נ-ז-ר, מְקַטֵּל, מקומות	(9) נ-ה-ר, מְקַטָּלָה, מקומות
(10) ב-ד-ח, קְטָלָן, מקצוע	(11) ח-ו-ר, קְטַל, מומים	(12) ש-א-ג, קְטָלָה, קולות
(13) ב-צ-ר, קְטִיל, עונה חקלאית	(14) ר-ג-מ, מְקַטָּלָה, מכשיר	(15) א-ד-מ, קְטָלָת, מחלות
(16) ד-כ-א, קְטָלוֹן, מצבים	(17) י-צ-ב, קְטִיל, תכונה חזקה	(18) ק-צ-ר, קְטָלָת, מחלות
(19) ר-ז-ב, מְקַטֵּל, כלים	(20) ז-מ-ר, תְּקַטָּלָת, מערכת פריטים	(21) י-ל-ל, קְטָלָה, קולות
(22) ו-ר-ד, קְטַל, צבעים	(23) א-ל-מ, קְטַל, מומים	(24) ק-ט-פ, קְטִיל, עונה חקלאית
(25) ש-ק-ר, קְטָלוֹן, תכונות	(26) צ-נ-ר, קְטָלָת, אוסף	(27) ק-ר-א, קְטִיל, תכונות
(28) ש-א-ב, מְקַטָּלָה, מכשירים	(29) ב-ה-ר, קְטִיל, תכונות	(30) י-ר-ק, קְטַל, צבעים
(31) ס-מ-ג, תְּקַטָּלָת, אוסף	(32) ר-ק-ד, קְטָלוֹן, מקצוע	(33) ש-ג-ע, קְטָלוֹן, מצבים
(34) ת-פ-ר, מְקַטָּלָה, מקומות	(35) ת-מ-ה, קְטָלוֹן, מצבים	

תרגיל 2 (עמ' 62)

(1) נ-ת-ק, הִתְקַטְּלוּת, שם פעולה של התפעל	(2) ת-פ-ר, קוֹטֵל, בינוני של קל
(3) נ-ב-ח, קְטִילָה, שם פעולה של קל	(4) ב-ד-ל, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
(5) מ-צ-א, הִתְקַטְּלוּת, שם פעולה של התפעל	(6) ש-ג-ע, מְקַטֵּל, בינוני של פועל
(7) ד-ר-כ, מְקַטֵּל, בינוני של הפעיל	(8) נ-ג-ד, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
(9) מ-ש-כ, הִקְטֵל, שם פעולה של הפעיל	(10) ת-פ-ס, קְטִילָה, שם פעולה של קל
(11) מ-ר-ד, קוֹטֵל, בינוני של קל	(12) ס-כ-מ, הִקְטֵל, שם פעולה של הפעיל
(13) מ-מ-ג, קְטוּל, שם פעולה של פיעל	(14) ש-ב-ח, הִקְטָלָה, שם פעולה של הפעיל
(15) ח-י-ב, מְקַטְּלוּת, שם פעולה של פועל	(16) ט-פ-ל, מְקַטֵּל, בינוני של פיעל

מתרגלים לשון - פתרונות

- (18) ק-ל-ט, הקטלות, שם פעולה של הנעל
(20) צ-נ-ח, קטילה, שם פעולה של קל
(22) ש-מ-ע, קטילה, שם פעולה של קל

- (17) ש-ג-ר, קטול, שם פעולה של פיעל
(19) ש-מ-ר, קוטל, בינוני של קל
(21) ג-ד-ל, קטול, שם פעולה של פיעל
(23) פ-ק-ד, מקטל, בינוני של פיעל

תרגיל 3 (עמ' 63)

1. השם השונה במשקלו: הלקחות - הקטלות, ומשקלן של המילים האחרות - התקטלות
2. השם השונה במשקלו: פתרון - קטלון, ומשקלן של המילים האחרות - קטלון
3. השם השונה במשקלו: מזמרה - מקטלה, ומשקלן של המילים האחרות - מקטלת
4. השם השונה במשקלו: משפל - מקטל, ומשקלן של המילים האחרות - מקטל
5. השם השונה במשקלו: ספן - קטל, ומשקלן של המילים האחרות - קטלן
6. השם השונה במשקלו: משמים - מקטיל, ומשקלן של המילים האחרות - תקטיל
7. השם השונה במשקלו: אדמים - קטל, ומשקלן של המילים האחרות - קטול
8. השם השונה במשקלו: שמיטה - קטילה, ומשקלן של המילים האחרות - הקטלה
9. השם השונה במשקלו: מחצלת - מקטלת, ומשקלן של המילים האחרות - מקטלה
10. השם השונה במשקלו: רחוק - קטול, ומשקלן של המילים האחרות - קטול

תרגיל 4 (עמ' 63)

1. השם השונה במשמעותו: סגל - צבעים, המשמעות של המילים האחרות - תכונות.
2. השם השונה במשמעותו: עגיל - אבזר, המשמעות של המילים האחרות - עונה חקלאית.
3. השם השונה במשמעותו: משטר - ללא הוראה מיוחדת, המשמעות של המילים האחרות - מקומות.
4. השם השונה במשמעותו: שביס - אבזר, המשמעות של המילים האחרות - תכונות.
5. השם השונה במשמעותו: צנרת - אוסף, המשמעות של המילים האחרות - מחלות.

תרגיל 5 (עמ' 64)

1. קטלן - קבלן, בדרן קטל - זמר, מלח
2. בעלי מקצוע

תרגיל 6 (עמ' 64)

1. בעלי מקצוע
2. השם השונה במשקלו - מלחין, משקל מקטיל, משקלן של המילים האחרות - מקטל.

תרגיל (עמ' 65)

- (1) ת-כ-נ-ג, קטול, שם פעולה של פיעל
- (3) ע-ד-כ-ג, התקטלות, שם פעולה של התפעל
- (5) ט-ש-ט-ש, מקטל, בינוני של פועל
- (7) ר-ג-ל, הקטל, שם פעולה של הפעיל
- (9) ש-ד-ר-ג, קטול, שם פעולה של פיעל
- (11) ל-ב-ט, התקטלות, שם פעולה של התפעל
- (13) ש-כ-ל-ל, מקטל, בינוני של פועל
- (15) ת-ק-ש-ר, מקטל, בינוני של פיעל
- (17) ת-ס-כ-ל, קטול, שם פעולה של פיעל
- (19) ש-ד-ר, קטלן, מקצועות
- (2) פ-ט-פ-ט, קטלת, מחלות
- (4) ס-כ-ג, התקטלות, שם פעולה של התפעל
- (6) ב-ח-ג, הקטלה, שם פעולה של הפעיל
- (8) ת-ר-ג-ל, קטול, שם פעולה של פיעל
- (10) ש-ל-ט, קטול, שם פעולה של פיעל
- (12) ה-נ-ה-ג, קטול, שם פעולה של פיעל
- (14) ק-ש-ר, תקטלת, אוסף
- (16) ס-ב-כ, התקטלות, שם פעולה של התפעל
- (18) פ-ט-פ-ט, קטלן, מקצועות

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 3 - אבחנה בין דרכי התצורה (מעמ' 68)

בסיס+ צורן סופי			שורש ומשקל			השם
משמעות	סיומת	בסיס	משמעות	משקל	שורש	
			אין משמעות מיוחדת	קִטְלוֹן	פ-ת-ר	פְתָרוֹן
הקטנה	און	חדר				חֲדָרוֹן
פריטי לבוש	יָה	שכם				שְׂכָמִיָּה
			תכונות	קִטְלוֹן	ש-ק-ר	שְׂקָרָן
			שם פעולה של התפעל	הִתְקַטְּלוּת	ב-ט-ל	הִתְבַּטְּלוּת
תכונות	אָן	ראווה				רְאוּתָן
מכשירים	און	שעה				שְׁעוֹן
			מצבים	קִטְלוֹן	ק-ב-ע	קִבְעוֹן
			מקצועות	קִטְלוֹן	ק-ב-ל	קִבְלוֹן
ללא משמעות מיוחדת	און	רגוע				רְגִיעוֹן
			תכונות	קִטְלוֹן	ש-ק-ד	שְׂקָדוֹן
הקטנה וחיבה	און	טפש				טְפִישוֹן
			ללא משמעות מיוחדת	מְקַטּוֹל	ס-ת-ר	מְסַתּוֹר
			שם פעולה של הפעיל	הִקְטָלָה	ש-ב-ת	הִשְׁבַּתָּה
שם עצם מופשט	אות	ילד				יְלָדוּת
			שם פעולה של פיעל	קִטּוֹל	א-מ-ת	אֲמוּת
שם עצם מופשט	אות	יהיר				יְהִירוּת
			שם פעולה של התפעל	הִתְקַטְּלוּת	מ-ק-צ-ע	הִתְמַקְצָעוּת
			ללא משמעות מיוחדת	קִטְלוֹן	ש-ל-ט	שְׁלִטוֹן
			תכונות	קִטְלוֹן	ק-מ-צ	קִמְצָן
אוספים	און	שאלה				שְׁאִלוֹן
מקומות	יָה	מעדן				מְעַדְנִיָּה
תור וסדר	און	תוך				תִּיכוֹן
				הִקְטָלוּת	ב-ד-ל	הִבְדָּלוּת
שם עצם מופשט	אות	כמה				כְּמוּת
הקטנה וחיבה	און	שטיח				שְׂטִיחוֹן
			מקומות	מְקַטֵּל	ש-ט-ח	מְשַׁטָּח
			שם פעולה של התפעל	הִתְקַטְּלוּת	ש-ט-ח	הִשְׁתַּטַּחוּת
	אות	רגיש				רְגִישוּת
			תכונות	קִטְלוֹן	צ-י-ת	צִיָּתוֹן
שם תואר	אִי	חופש				חֲפִשִּׁיָּה
הקטנה	און	נופש				נוֹפְשׁוֹן
שם עצם מופשט	אות	משמע				מְשַׁמְעוּת
			מצבים	קִטְלוֹן	ש-ט-פ	שְׂטָפוֹן
			שם פעולה של נפעל	הִקְטָלוּת	ק-ל-ט	הִקְלָטוּת

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (עמ' 69)

- (1) דַעְתָּן - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(2) כָּרוּת - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(3) יִלְדוּת - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(4) חִיצוֹן - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(5) פְּתָרוֹן - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(6) קָנָן - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(7) שְׁלֵטוֹן - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(8) פְּתָרוֹן - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(9) הַתְּקַבְּלוּת - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי

תרגיל 3 (עמ' 70)

- (1) תְּקַלְלִית - כלי תעבורה, שאר המילים: הקטנה
(2) עֲלוֹן - כתב עת, שאר המילים: אוספים
(3) אֶחָרוֹן - תור וסדר, שאר המילים: הקטנה
(4) כְּתִיבָה - פריטי לבוש, שאר המילים: מקומות
(5) דְּגָלוֹן - הקטנה, שאר המילים: תור וסדר
(6) מִלּוּלִית - אופן הפעולה, שאר המילים: שפות
(7) תְּקַנֵּן - אוסף, שאר המילים: כתבי עת
(8) כְּרִית - הקטנה, שאר המילים: כלי תעבורה

תרגילים (עמ' 71)

תרגיל 1

שורש+ משקל: תִּשְׁבֹּץ, תִּצְרַף, מְרַפָּא, עִקְשׁוֹ, צִנְחוֹ, טִיטָה, תִּכְנוֹן, הַשְׁתַּתְּפוּת, סוּפְרָת, פְּחָדָן, עֲלָפוֹן, הַתְּחַצְּפוּת, פְּטָפְטוֹן, מְתִיחָה, מְשַׁמְרֵת, שְׁדַרְנִית.

תרגיל 2 (מעמ' 71)

התשובה: ד

תרגיל 3 (מעמ' 71)

התשובה: ב

תרגיל 4 (מעמ' 72)

התשובה: ד

תרגיל 5 (מעמ' 72)

התשובה: ג

תרגיל 6 (מעמ' 72)

התשובה: ב

תרגיל 7 (מעמ' 72)

התשובה: א

תרגיל 8 (מעמ' 73)

התשובה: (4) הנימוק: המילה גזורה לפי שורש ומשקל, והאחרות הלחם בסיסים.

תרגיל 9 (מעמ' 73)

התשובה: (3) הנימוק: המילה גזורה מהלחם בסיסים, והשאר שורש ומשקל.

תרגיל 10 (מעמ' 73)

התשובה: (3) הנימוק: המילה גזורה מבסיס וצורן סופי, והשאר מילים לועזיות.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 11 (מעמ 73)

1. מטפורה
2. המילה שאולה מלעז, והשאר שורש ומשקל.

תרגיל 12 (מעמ 79)

1. סלולרי, אנרגיה
2. מזגן - שורש ומשקל, מדען - בסיס וצורן סופי

תרגיל 13 (מעמ' 74)

- א. מקצועות
- ב. הבסיס הוא **מילה לועזית** - ספורטאי, טניסאי, פרסונאלי הבסיס הוא **שם עצם עברי** - תסריטאי, חשמלאי
- ג. בסיס עברי שהוא **הלחם בסיסים** - קולנוען
- ד. שמות תואר במשקל **קטיל** - צעיר, בכיר
- ד. שמות תואר שהם **צורות בינוני**: ידוע (בינוני של קל), מצטיין (בינוני של התפעל), מתחיל (בינוני של הפעיל)

תרגיל 14 (מעמ' 74)

- א. **שורש ומשקל** - מתאבנים, ממרח, תחמיץ, כבוש, מקפצים, **מילים לועזיות** - ציפס, סלט, פסטה
- ב. ת-א-ב-ג, המילה גזורה משם העצם 'תיאבון', שורש תנייני.

תרגיל 15 (מעמ' 74)

המילה 'נעות' גזורה לפי בסיס+ צורן, והאחרות גזורות לפי בסיס + בסיס.

תרגיל 16 (מעמ' 74)

המילה 'פלדלת' גזורה לפי בסיס+ בסיס, והאחרות גזורות לפי צורן תחילי + בסיס.

תרגיל 17 (מעמ' 75)

המילה 'כמה' יוצאת דופן, כיוון שכל המילים האחרות גזורות לפי בסיס + בסיס.

תרגיל 18 (מעמ' 75)

- א. **שורש ומשקל** - נקר, מרשתת, מקר, רגשת
 - ב. מרשתת - משקל מקטלת שמשמעותו כלים.
 - ג. מחלות
- בסיס + צורן סופי** - צמיגיה, קדימון, ידוען, עלילון
מקר - משקל מקטל שמשמעותו כלים.

תרגיל 19 (מעמ' 76)

- א. כולם גזורים בדרך של שורש ומשקל ומציינים שמות פעולה.
- ב. הנדמות, התלכדות - משקל 'התקטלות', שם פעולה של התפעל

תרגיל 20 (מעמ' 76)

40. א. (4)
- ב. חדרן - בסיס וצורן

תרגיל 21 (מעמ' 76)

1. רחפן
2. בסיס וצורן סופי

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 22 (מעמ' 76)

א. (3) ב. במילה 'כרית' הסופית מציינת הקטנה, ובשאר המילים - כלי תחבורה.

תרגיל 23 (מעמ' 76)

א. (4) ב. המילה 'רָקֶדֶן' נוצרה לפי שורש ומשקל (קִטְלָן), והשאר נוצרו בדרך של בסיס+ צורן סופי.

תרגיל 24 (מעמ' 76)

א. (2) ב. המילה 'מִדְחָן' נוצרה לפי בסיס + בסיס (מד + חנייה), והשאר נוצרו בדרך של שורש ומשקל (קִטְלָן).

תרגיל 25 (מעמ' 77)

- (3)
2. ספרייה - מקומות, שמשייה - כלים

תרגיל 26 (מעמ' 77)

א. (4) ב. המילה 'רִפְתָן' נוצרה לפי בסיס+ צורן סופי, והאחרות נוצרו לפי שורש ומשקל (קִטְלָן).

תרגיל 27 (מעמ' 77)

המילה חֶשְׁכוֹן בנוייה מהשורש חש"כ וממשקל קִטְלוֹן המציין מצבים.

תרגיל 1 - אבחנה בין צורן גזירה וצורן נטייה (עמ' 79)

1. שכונה+ אֵי, צורן גזירה	/	השכונה שלי, צורן נטייה
2. השיטה שלי, צורן נטייה	/	שיטה+ אֵי, צורן גזירה
3. כפר+ אֵי, צורן גזירה	/	הכפר שלי, צורן נטייה
4. המקצוע שלה, צורן נטייה	/	מקצוע+ אָן, צורן גזירה
5. היום שלה, צורן נטייה	/	יום+ אָן, צורן גזירה
6. המקום שלי, צורן נטייה	/	מקום+ אֵי, צורן גזירה
7. משרד+ אֵי, צורן גזירה	/	המשרד שלי, צורן נטייה
8. בית+ אֵי, צורן גזירה	/	הבית שלי, צורן נטייה
9. הקול שלי, צורן נטייה	/	קול+ אֵי, צורן גזירה
10. לשון+ אֵי, צורן גזירה	/	הלשון שלי, צורן נטייה
11. הגורל שלי, צורן נטייה	/	גורל+ אֵי, צורן גזירה
12. התקליט שלה, צורן נטייה	/	תקליט+ אָן, צורן גזירה
13. הכסף שלי, צורן נטייה	/	כסף+ אֵי, צורן גזירה
14. הממלכה שלי, צורן נטייה	/	ממלכת+ אֵי, צורן גזירה

תרגיל (מעמ' 81) - תקינות

1. מִשְׁתַּלָּה 2. דְּמִיּוֹן 3. נִכְבָּל 4. מִסְפָּרָה 5. פְּתָרוֹן

מתרגלים לשון - פתרונות

חלק ב' - תחביר

תרגיל 1 (מעמ' 83)

- פעלים:** נשמור, אמצו, מתאימים, מסתודדים, מבינים, קורה, מסתירים, נדבר, נאפשר, נשתף, נסביר, מתמודדים, תשכחו, ספרו, נסו, מקנה, הקפידו, שחקו, מצאו, יגרמו.
- שמות:** שקט, ילדינו, סודות, הורים, ילדים, שאלות, תחושות, דאגה ועוד (צוינו רק שמות אחדים). יש שמות נוספים בטקסט.
- שמות פועל:** לשאול, להתאים, להרחיב, לשמור, ליהנות
- לשאול - שאל, להתאים - התאים, להרחיב - הרחיב, לשמור - שמר, ליהנות - נהנה

תרגיל 2 (מעמ' 83)

- פעלים:** הרכיבו, כוללת, הכינו, מוגשת, שאלו
- שמות:** ארוחה, בוקר, מטבלים, גבינה, שמן, זית ועוד (צוינו רק שמות אחדים). יש שמות נוספים בטקסט.
- שמות פועל:** להוסיף, לבחור

תרגיל 1 (מעמ' 84)

- גידול 1. שטיפה 2. השלמה 3. התנגדות 4. בישול 5. נזילה 6. שיבוש 7. הפסקה 8. תפיסה 9. שיתוף 10.

תרגיל 2 (מעמ' 84)

- גידול - לגדל, שטיפה - לשטוף, השלמה - להשלים, התנגדות - להתנגד

תרגיל 3 (מעמ' 84)

- פעלים:** הלכנו, תמסור, תשתפו, הולבשו, פותחים
- שמות פועל:** לבדוק, להשלים, לשפר
- שמות פעולה:** שביתה, ביטול, התלהבות, פיצול, הדיפה, מיתון
- שביתה - לשבות, ביטול - לבטל, התלהבות - להתלהב
- הלכנו - הליכה, תמסור - מסירה, תשתפו - שיתוף

תרגיל 1 (מעמ' 85)

- פעלים:** מערבבים, מוסיפים, מנמיכים, עוטפים, מקררים, אופים
 - שמות עצם:** דקות, מהירות, קליפה, אגוזים, ניילון, בצק, עיגולים
 - שמות פועל:** להקל, להיעזר, להוציא
 - שמות תואר:** מגוררת, בהירה, טחונים, קטנים
- השימוש בזמן הווה מתאים לטקסט העוסק במתכון להכנת עוגיות (סתמי, אין צורך לציין מי עושה הפעולה).
 - מערבבים - לערבב, מוסיפים - להוסיף, מנמיכים - להנמיך, עוטפים - לעטוף, מקררים - לקרר, אופים - לאפות

תרגיל 2 (מעמ' 86)

- כל שמות התואר בטקסט בעלי משמעות חיובית, והם מתארים את העיר אילת כמקום שכדאי להגיע אליו. ניתן להסיק מכך שכותב הטקסט אוהד את העיר ומעריך את היתרונות שלה.
- מטרתו של כותב הטקסט היא לשכנע את הקוראים לבקר בעיר.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 (מעמ' 87) - הבינוני

1. פועל 2. שם תואר 3. שם עצם 4. פועל 5. שם תואר 6. פועל
7. שם עצם, פועל 8. שם עצם 9. פועל 10. שם עצם 11. שם תואר 12. פועל

תרגיל 1 (מעמ' 89)

1. שמות תואר: ההיסטורית, התרבותית, הרחב, השונות.
סימן הזיהוי - שמות התואר באים אחרי שם העצם ומתאימים לו במין ובמספר.
למשל, המילה ההיסטורית באה אחרי מורשת, ושתייהן מילים בנקבה (יחידה).
 2. שמות: הסביבה, ערכים, טבע, נוף ועוד (צוינו רק שמות אחדים. יש שמות נוספים בטקסט).
 3. על, בין
- סימן הזיהוי - אפשר להטות את מילות היחס. עליו, ביני.

תרגיל 2 (מעמ' 89)

1. מילות קישור: כדי
מילות יחס: על, את, מן, לפני, לנו
 2. כינוי גוף: היא, כינוי קניין (שייכות): שלנו, כינוי רומז: אלה
 3. פעלים: נאלצנו, התנהלנו, חיזקו, עודדו
- שמות פועל: לוותר, לשבת, למלא, להתמודד
- שמות פעולה: התפשטות

תרגיל 3 (מעמ' 89)

1. גל - שם עצם, חריג - שם תואר, פוקד - פועל, ילווה - פועל, גבוהות - שם תואר, שמש - שם עצם, חזקה - שם תואר
2. עומס - שם עצם, החום - שם עצם הכבד - שם תואר, לכן - מילת קישור, להרבות - שם פועל
3. האגם - שם עצם, הלאומי - שם תואר, אלא - מילת קישור, גם - מילת קישור
4. המבקרים - שם עצם, מתבקשים - פועל, לשמור - שם פועל, על - מילת יחס, הניקיון - שם עצם, אשפה - שם עצם
5. נסיעה - שם עצם, קצרה - שם תואר, תוביל - פועל, אותנו - מילת יחס, בתוך - מילת יחס, ארוכה - שם תואר
6. לשבת - שם פועל, עם - מילת יחס, או - מילת קישור, להיכנס - שם פועל, הרדודים - שם תואר
7. המשתתפים - שם עצם, להאזין - שם פועל, הידוע - שם תואר, הגשמה - שם עצם, עצמית - שם תואר
8. לאחר - מילת קישור, השתפר - פועל, הועברה - פועל, כדי - מילת קישור, את - מילת יחס
9. נפתחו - פועל, היסודיים - שם תואר, אחרי - מילת יחס
10. נושא - שם עצם, בין - מילת יחס, המשק - שם עצם

תרגיל 1 (מעמ' 92) - הצירוף השמני

צירופי סמיכות: ציוץ הציפורים, עידן הקורונה, נער שליחויות, שומר מסך, יומן חיים, שארית היום, רשת העכביש, פני הדור, חדר עבודה

שם ותוארו: יעד סופי, אפונה ירוקה, מסע קסום, משפחה מאושרת, זהות אחרת, ערב טוב, רפואה שלמה

תרגיל 2 (מעמ' 92)

צירופי סמיכות: נחל השופט, עמק יזרעאל, מעיינות הנחל, עצי ערבה, עץ בר

שם ותוארו: המדרונות המזרחיים, המעיין החשוב, גבעות מעוגלות, פלג איתן, פינות אחדות

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 (מעמ' 93) - טבלה

1. סימן הזיהוי, סימני זיהוי
2. אלבום הילדות, אלבומי ילדות
3. מנת הבריאות, מנות בריאות
4. מערכת השרירים, מערכות שרירים
5. פירוש הפסוק, פירושי הפסוק
6. מכשיר השמיעה, מכשירי שמיעה
7. חוויית הילדות, חוויות ילדות
8. יחידת המשטרה, יחידות משטרה
9. צירוף הלשון, צירופי לשון
10. בית המשפט, בתי משפט
11. שולחן העץ, שולחנות עץ
12. קטע הפתיחה, קטעי פתיחה
13. תעודת הגמר, תעודות גמר
14. תיק האוכל, תיקי אוכל

תרגיל 2 (מעמ' 93)

1. נעלי הבית
2. עורכות הדין
3. בית הספר היסודי
4. תיק הגב
5. בית הכנסת

תרגיל (מעמ' 94) - יידוע הסמיכות

בנק ישראל, רחוב הרצל, מדבר יהודה - יידוע באמצעות שם פרטי
 פינת החדר, סיר הבשר, מנהלת המעון - יידוע באמצעות ה' הידיעה
 ילדי כיתתי, חברי ילדותי - יידוע באמצעות כינוי שייכות

תרגיל 1 (מעמ' 95) - נושא ונושא

נושא	נושא
כתבה בנושא החינוך	13. התפרסמה
נבחרי העיר	14. שבו
חלה קלועה	15. תינתן
	16. פגשנו - נושא + נושא
רשימת המחירים המעודכנת	17. מצורפת
	18. הריעו - נושא + נושא
	19. בילינו - נושא + נושא
תכנית מיוחדת	20. שודרה
	21. נהינו - נושא + נושא
המסע לאילת	22. התקצר
	23. הכינו - נושא + נושא
הכלבה האובדת	24. חזרה
	25. מצאנו - נושא + נושא

נושא	נושא
1. מציגה	חברת הנעליים
2. נערכו	מסעות הסברה נרחבים
3. ניחנו	ילידי השבוע
4. קחו - נושא + נושא	
5. מוקרנת	הסדרה המבוקשת
6. מנהלים	הילדים במשפחה
7. פגעתי - נושא + נושא	
8. בצע - נושא + נושא	
9. הגושה	סדרת הרפתקאות חדשה
10. תארח	צרפת
11. זכינו - נושא + נושא	
12. שבו - נושא + נושא	

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 (מעמ' 97) - מציאת נושא ונשוא מורחב

נושא	נשוא מורחב
1. עיריית רחובות	החליטה לשכור
2. אורית	יצאה ידי חובתה
3. השחקנים	עלו בסולם ההצלחה
4. נאלצנו להודות - נושא + נשוא מורחב	
5. מחקר חדש	נשא פרי
6. רבים	מיהרו להגיב
7. המשתתפים	החלו לעזוב
8. התכניות	יצאו אל הפועל
9. שירי הלהקה	נגעו ללבי
10. הנאשם	ימשיך לרצות
11. בעל החנות	פשט את הרגל
12. עמדנו לרכוש - נושא + נשוא מורחב	
13. יצורים מכוכב אחר	עשויים להגיע
14. בעל חוות התוכים בנען	נאלץ לסגור
15. השוטרים	לא יהססו לעצור
16. הנער	הלבין את פני חברו
17. אתה	עלול לטבוע
18. השתדל להבליג - נושא + נשוא מורחב	
19. תוכלו ליהנות - נושא + נשוא מורחב	
20. הרוכשים	אמורים לברר
21. התכוונו לבקר - נושא + נשוא מורחב	
22. הדאגה שלי לשלומך	הולכת וגדלה
23. תהליך חקירתו של הנער	תפס תאוצה
24. נאלצנו להודות - נושא + נשוא מורחב	
25. השופט	חזר והדגיש

תרגיל 1 (מעמ' 99)

נושא (רגיל, מוגדר)	נושא סתמי	נשוא
1. העיר שדרות		ידועה
2.	יוצרים - נושא סתמי + נשוא	
3.	מגיעים - נושא סתמי + נשוא	
4. בני נוער	באים	
5.	סוגרים - נושא סתמי + נשוא	
6.	רצו להקשות - נושא סתמי + נשוא	
7.	ביטלו - נושא סתמי + נשוא	

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (מעמ' 99)

נושא	נושא
1. פינת הישיבה	יוצרת
2. שולחן מתכת	צורף
3. מסך טלוויזיה	נתלה
4. רהיט מרחף	תוכנן
5. דלת	מותקנת
6. שירותי האורחים	ממוקמים
7. המחיצות	אמורות להסתיר
8. כל אלה	מעניקים
9.	מרגישים - נושא סתמי + נושא

תרגיל 3 (מעמ' 99)

א. **תוכלו למצוא** - נושא + נושא מורחב, **חושבים** - נושא סתמי + נושא, **לא נחים** - נושא סתמי + נושא, **הגיע** - נושא, **הזמן** - נושא, **יוצרים** - נושא סתמי + נושא
 ב. השימוש בנושא סתמי רווח בפרסומות, שכן אין שם הדגשה על עושה הפעולה.

תרגיל 4 (מעמ' 100)

נושא	נושא
1. משרד הפנים	מתעקש ללחוץ - נש' מורחב
2. חילוקי דעות	התגלו
3. צריכים לעשות - נו' סתמי + נש' מורחב	
4. סיכוי	צפוי
5. האיחוד	מביא
6. מעכבים - נו' סתמי + נש'	

תרגיל 1 (מעמ' 101)

2. המידע הבא נושא, יכול לשפוך אור - נושא מורחב
4. הרעיון המרכזי - נושא, מובן - נושא
6. נכונותה... - נושא, ראויה לשבח - נושא מורחב
9. השיפור - נושא, תרם - נושא
11. הקבלנים - נושא, מציעים - נושא
13. השימוש בכוח - נושא, נחשב - נושא
15. מצאנו - נושא ונושא
17. תוכלו למצוא - נושא + נושא מורחב
19. החניכים - נושא, חגגו - נושא
21. הקפות - נושא, התקיימו - נושא
23. רשת המתנ"סים בלוד - נושא, משיקה - נושא
25. צוות מד"א - נושא, הצליח לחלץ - נושא מורחב
27. מרשים לגעת - נושא + נושא מורחב
29. החברה - נושא, צריכה לבחון - נושא מורחב
31. פרשנות זמן - נושא, אין - נושא
33. נצטרך לקבוע - נושא + נושא מורחב
35. מחזירים - נו' סתמי + נושא
37. שני הצדדים - נושא, הגיעו לעמק השווה - נושא מורחב
39. הבט - נושא ונושא

1. עוד עשרים יום - נושא, נותרו - נושא
3. הסרט - נושא, מביא - נושא
5. נקודות דמיון - נושא, יש - נושא
7. חוסר המקצועיות - נושא, בא לידי ביטוי - נושא מורחב
8. המחקר - נושא, קפא על שמריו - נושא מורחב
10. יחידות דיור - נושא, נוספו - נושא
12. מנכ"ל התיאטרון - נושא, הצליח לשקם - נושא מורחב
14. הקבלנים - נושא, מציעים - נושא
16. תקבלו - נושא + נושא
18. להקת צעירי לוד - נושא, החלה להופיע - נושא מורחב
20. צוות המורים - נושא, מחויב - נושא
22. שחקן - נושא, נדרש לעבור - נושא מורחב
24. עולים - נושא, השתתפו - נושא
26. עיריית אשקלון - נושא, תפעיל - נושא
28. הגבלת זמן - נושא, אין - נושא
30. בעל החנות - נושא, ירד מנכסיו - נושא מורחב
32. הנער - נושא, הגדיש את הסאה - נושא מורחב
34. הנער הפצוע - נושא, שב לאיתנו - נושא מורחב
36. הנחתום - נושא, מעיד על עיסתו - נושא מורחב
38. הביישן - נושא, למד - נושא
40. המדען - נושא, עמד על דעתו - נושא מורחב

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 (מעמ' 104)

1. טיולים - נושא, הפעילות המועדפת - נושא
2. רמת המינרלים - נושא, המדד למחסור בברזל - נושא
3. היא - נושא, החליטה לצאת - נושא מורחב
4. תחרות בענפי המשק - נושא, חיונית - נושא
5. איש זה - נושא, עד - נושא
6. שיעור האבטלה - נושא, גבוה - נושא
7. פתרונות - נושא, יש - נושא
8. חברי הטובים - נושא, נרשמו - נושא
9. בודקים - נושא (סתמי) + נושא
10. מחשב אישי - נושא, מתנה מקורית - נושא
11. תקופת הביצוע - נושא, שלושה שבועות - נושא
12. מצאו - נושא+נושא
13. הציונים שלך בספרות - נושא, מרשימים - נושא
14. הכנסת אורחים - נושא, ערך חשוב - נושא
15. הצלחתו של יואב - נושא, ההוכחה לכוח רצון - נושא
16. נגיף הקורונה - נושא, תעלומה לא פתורה - נושא
17. מפלס הכינרת - נושא, עלה - נושא
18. רכיבה באופניים - נושא, תחביב נפוץ - נושא
19. אעבוד - נושא+נושא
20. הסביבה הטובה ביותר - נושא, המשפחה הקרובה - נושא

תרגיל 1 (מעמ' 107)

1. לרבים מבני הנוער
נושא
לואי+ מושא
יש נושא
לפחות מורה נערץ אחד, נושא
תמורה מודל לחיקוי.
2. שיבושי תנועה
נושא
קשים לואי
צפויים נושא
עקב אזכרות תיאור
לקורבנות הטרור. לואי
3. במקרה של תאונה
תיאור
יש נושא
לפנות נושא
במהירות תיאור
מושא (כל= לואי)
את כל הנוסעים.
4. בלי חשבונית
תיאור
לא תוכל להחליף נו' + נו' מורחב
את שולחן המחשב, מתנת חבריך ללימודים. מושא
תמורה
5. בעת ההפגנות נגד ייצור מעילי פרווה
תיאור
לואי
ישב נושא
ציבור רב של אנשים נושא
בביתו תיאור
תיאור אדיש.
6. החברה למתנ"סים
נושא
פתחה את שעריה נושא מורחב
להעסקת בני נוער תיאור
בזמן שביתת המורים. תיאור (או לואי)
7. באוזניהם של אלפי חרשים ברחבי העולם
תיאור
לואי
מושתלות אלקטרודות נושא
נושא נושא
תיאור מושא תיאור
8. הזוכה המאושר הגיע עם בני משפחתו לקבל את הפרס נרגש.
נושא
נושא
תיאור תיאור
נושא נושא
נושא נושא

מתרגלים לשון - פתרונות

9. נושא לוואי נש' נסיעה משפחתית אל חתונת הבן התעכבה
 תיאור בשל פקקי התנועה.
10. תיאור + לוואי נושא נשוא נשא מושא לוואי (או תיאור) שומרים למניעת התופעה.
 במקרה של גניבת דבש מכורות יציבו הכוורנים
11. תיאור נו' + נש' מורחב תיאור תיאור בלי הוריקם לא תוכלו להיכנס להרצאה
 תיאור חרף גילכם המתקדם.
12. תיאור נושא נו' + ל' במדינות שונות בעולם נחקקו חוקים לשמירה על כדור הארץ.
13. תיאור לוואי נו' + נש' מושא תיאור להשגת תוצאות טובות בבישול הפסטה הוסיפו מלח לסיר הבישול.
14. תיאור ל' נו' נש' תיאור תיאור לונכח ריבוי מקרים של הזרקת מים לבשר מתלוננים הצרכנים בכל חודש במועצה לצרכנות.
15. ל' נושא נש' תיאור תיאור תיאור כשמונים עמודי תאורה קרסו ברחבי הארץ עקב הסערה הגדולה חרף התראות החזאים.
16. נושא ל' נו' נש' מושא תיאור מערכת חדשנית של דוושות כפולות מיועדת למורי הנהיגה במקרה של טעויות התלמיד.
17. תיאור נו' נש' ל' נו' תיאור בנייני המשרדים של העירייה, בעזרתם של עשרות צוותים. במשך תשעה חודשים שני הבניינים, בנייני המשרדים של העירייה, בעזרתם של עשרות צוותים.
18. תיאור נו' נש' נו' תיאור מושא (או לוואי) לשם הבהרת הנושא יעבדו המורים בשיתוף פעולה עם יועצים פסיכולוגיים.
19. נו' נש' מושא מושא לוואי (או תיאור) המשרד לאיכות הסביבה מזמין אתכם לשפע של פעילויות לרגל שבוע שמירת הטבע.
20. תיאור נו' נש' ל' תיאור כתוצאה ממחסור במים הנזקים לחקלאות מורגשים היטב.
21. ל' + נו' נו' נש' תיאור תיאור חלק מבעלי החיים נלקחו לגן החיות כדי להצילם מהתייבשות.
22. תיאור ל' נו' + נש' מושא תמורה לצורך התמצאות בטיול הבא לא נשכח את ידידינו הטוב, המצפן.
23. תיאור נו' נש' מורחב תמורה נו' נש' מורחב יוגב, חברי הטוב, להימלט מן המקום.
24. תיאור נו' נש' נו' ל' מושא תיאור מדי שנה נוסעת קק"ל כשני מיליון שתילים באמצעות מתנדבים.

מתרגלים לשון - פתרונות

25. נ' אירועי הסופה האחרונה בארה"ב, סופת ההוריקן, ל' תמורה נש' תיאור מושא תיאור עברו בלי לזעזע את הארץ חרף האזהרות בתקשורת.

26. תיאור בשנים האחרונות נ' סתמי+ נש' מושא יכולים להגיש ל' (או מושא) תלונה למשטרה תיאור במרשתת.

27. נושא חברת הנסיעות "נאות הכיכר" נש' מוציאה לכם מושא מגוון טיולים ברחבי הארץ. ל' ל' מושא ל' מגוון טיולים ברחבי הארץ.

28. תיאור לאחר ההפסד בתחרות הטניס ל' נש' נכנס השחקן לתאו תיאור שפוף. תיאור

29. תיאור לרגל הגדלת הפעילות במפעל נ' שולחים איחולים לבניים לבעלים. מושא (או לוואי) מושא

30. נ' ההורים נש' מורחב מתבקשים לבוא עם ילדיהם תיאור לאסיפת ההורים במצב רוח מפויס. תיאור

31. נ' חופשות החגים מקטינות באופן משמעותי ל' את רמת התפקוד של התלמידים לאחר שובם ללימודים. ל' ל' מושא ל' לוואי (או תיאור) תיאור

32. ל'+ נ' עשרות בתי טבע ברחבי הארץ אינם זוכים לפיקוח משרד הבריאות מפאת צמצומים בתקציב. ל' ל' אוגד נש' מושא תיאור לוואי

33. נ' השולחנות הישנים נש' נזרקו למבנה הנטוש, תיאור תמורה הצריף הכחול, שבורים. תיאור

34. תיאור לעתים חברי הכנסת מנהלים את דיוניהם בצורה מכובדת חרף היותם נבחרים העם. נ' מושא תיאור

35. תיאור למען הרושם הטוב נש' יופיעו העובדים נ' תיאור בלבוש חגיגי. תיאור

36. נ' תמורה גוף האדם, ידוע במערכות המתוחכמות שבו, תמורה למשל מערכת כלי הדם. נש' תיאור

37. נ' תמורה בתי יעל נש' נסעה ל' תיאור תיאור מושא+ל' חלה לשבת. תיאור תמורה

38. תיאור עקב אי הגעתה של המורה ללשון נש' גאולה נ' נשלחו התלמידים ל' תיאור לביתם מרוצים. תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (מעמ' 109) - ניתוח כל החלקים התחביריים במשפט הפועלי

1. למרבה הפלא, אין הסגר נש' נו' מושא תיאור להשיג דגם זה של מכוניות על אף חסרונותיה הבולטים.
2. יש נש' נו' לואי ל' הסגר בירושלים, לדברי החזאים.
3. פנייה בעל עסק, בוא עוד היום למפגש אנשי העסקים הגדול במדינה. לואי תיאור תיאור נו'+ נש' תיאור תיאור תיאור
4. עובדי בתי החולים, פנייה נו' נש' תיאור תיאור מושא תזיק קשות לחולים.
5. ליום המשפחה קנו תיאור נו'+ נש' מושא להורכם מושא מתנה מיוחדת, אנציקלופדיה לענייני בריאות. תמורה
6. לטענת העיתונאי, היועץ המשפטי לממשלה הסגר נושא נושא נשא תיאור תיאור תיאור נראה לאחרונה עייף עקב ריבוי מקרי חקירה נגד בכירים.
7. בלי בדיקה מוקדמת תיאור נו'+ נש' אל תרכוש רכב, מושא פנייה צרכן יקר.
8. דיירים יקרים, פנייה תיאור נש' ת. מקום בסביבתכם גן שעשועים ענק, לפי הבטחת ראש העיר. נושא הסגר
9. לשם מה תיאור נש' מורחב החוקרים פשטו נוש' מורחב של הזמר תיאור ל' באישון לילה?
10. כד תרס עתיק נושא נש' תיאור תיאור תיאור הוצע למכירה במוזאון ישראל.
11. פנייה תיאור כמה פעמים איציק, השתתפת נו'+ נש' מושא תיאור בסדנא להפסקת העישון ללא הצלחה?
12. הסגר נושא נושא תיאור כידוע, מיץ תפוזים מאבד שלושים אחוז מהוויטמינים שבו לאחר סחיתו. מושא תיאור
13. לפי הוראות היצרן, הסגר נושא סתמי+נש' חייבים לשמור מוצר זה קפוא. תיאור מושא
14. תיאור נש' עם שוך הסערה יצאו החקלאים לשדות לבדוק מושא את נזקיה.
15. נו' מי נש' הסגר מושא ל' או תיאור במזכרת בתיה? ייבחר, לדעתך, לראשות המועצה
16. פנייה מאזינים יקרים, במקרה של כויה מרחו נו' + נש' תיאור על הפצע מושא תיאור דבש בשל תכונות הריפוי שלו. תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

17. תיאור ל' ל' נש' נש' תיאור תיאור
חרף השמועות על פיטורין במפעל הגיעו העובדים בבוקר כרגיל.

18. קריאה נו+ נש' מורחב מוש תיאור
או! שכתם לעיין בהוראות הכביסה של הריפוד לפני הכנסתו למכונה.

19. הסגר נו' נש' מושא
לפי הסקרים, ניצחונו של המועמד הצעיר מובטח לו.

20. תיאור נש' תיאור נושא
לאיסוף האבק הותקנה בשואב האבק שקית בעלת נפח גדול.

21. הסגר תיאור נש' נושא לואי
לדברי המארגנים, בתערוכה יוצבו עשרות ביתנים של הוצאות ספרים.

22. תיאור ל' ל' נושא נש' לואי
נוכח התקדמותה חסרת המעצורים של הטכנולוגיה יש בקרב מרבית האוכלוסייה הבוררת.

23. פנייה תיאור נש' נושא לואי תמורה
קהל נכבד, בעוד מספר דקות ייפתח טקס חלוקת תעודות ההצטיינות לבוגרים, בוגרי מחזור י"ב.

24. הסגר תיאור ל' נש' נושא תיאור
לדברי החוקרים, במקומות שונים בספרד נופלים כדורי קרח מדי שבוע.

תרגיל 3 (מעמ' 111) - מילות שאלה

1. נושא	2. מושא	3. תיאור	4. תיאור	5. תיאור	6. לואי	7. לואי
8. תיאור	9. נושא	10. מושא	11. תיאור	12. תיאור	13. מושא	14. לואי
15. תיאור	16. נושא	17. לואי	18. תיאור	19. תיאור	20. נושא	

תרגיל 4 (מעמ' 111)

1. לואי	2. מושא	3. נושא	4. לואי
5. נושא	6. מושא	7. נושא	8. לואי
9. מושא	10. תיאור	11. לואי	12. נושא
13. מושא	14. מושא	15. לואי	16. תיאור
17. נושא	18. לואי	19. נושא+לואי	20. נו' סתמי+נושא+תיאור
21. תיאור	22. נושא	23. תיאור	24. לואי
25. תיאור	26. תיאור	27. מושא	28. חלק מנש' מורחב
29. תיאור	30. תיאור	31. מושא	32. נושא
33. מושא	34. לואי	35. הסגר	36. חלק מנש' מורחב
37. תיאור	38. לואי	39. תיאור	40. מושא
41. תיאור	42. תיאור	43. תמורה	44. מושא
45. לואי	46. נושא		

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגילים (מעמ' 115) - סוגו התחבירי של המשפט

- 1. משפט מחובר**, איבר א' - בעתיד...העובדים, איבר ב' - ונתגבר...המחשבים.
לא נתייחס - נו'+נש', הפיזי של העובדים - לוואי, בעיות של מרחב - מושא, באמצעות המחשבים - תיאור
- 2. משפט פשוט** לישראל - תיאור, כדי להדגים - תיאור
- 3. משפט מחובר**, איבר א' - הרעיון...חודשים, איבר ב' - מימוש...שונים.
לפני כמה חודשים - תיאור, מימוש הרעיון - נושא, מטעמים שונים - תיאור
- 4. משפט מורכב**, עיקרי - הרשויות...אחוזים, פסוקית תיאור - כדי שהאורחים...בבית
צריכות לייקר - נש' מורחב, במאות אחוזים - תיאור, ישאירו - נש', את רכבם - מושא
- 5. משפט מורכב**, עיקרי - תיהנה...שנה, פסוקית תיאור - אם תתקן...אלה.
תתקן - נו'+נש', את רכבך - מושא, באחד ממוסכים אלה - תיאור, תיהנה - נו'+נש', מפיקוח צמוד - מושא
- 6. משפט מחובר**, איבר א' - גידול...לאחרונה, איבר ב' - בקו...שינוי, גידול של עשרה אחוזים - נושא, במספר הנוסעים - לוואי,
של חברת ארקיע - לוואי, בקו תל-אביב - תיאור, אחוז הנוסעים - נושא, ללא שינוי - תיאור
- 7. משפט מורכב**, עיקרי - השתדלו...בקץ, פסוקית תיאור - כדי ששכבת...כנדרש
השתדלו לאוורר - נו'+נש' מורחב, שבין התקרה - לוואי, שכבת הבידוד - נושא, כנדרש - תיאור
- 8. משפט מורכב**, עיקרי - מערת...כך, פסוקית תיאור - מפני שבתקרתה...ארובה, כך - תיאור, פתח קטן - נושא, מעין ארובה -
תמורה
- 9. משפט מורכב**, עיקרי - הרוחות...ללא הפסקה, פסוקית תיאור - אף על פי שהסתיו החל הסתיו - נו', הרוחות השרביות -
נושא, ללא הפסקה - תיאור
- 10. משפט מחובר**, איבר א' - אומני...שישי, איבר ב' - ואתם מוזמנים. אומני מזכרת בתיה - נושא, לקהל הרחב - מושא, אתם -
נו', מוזמנים - נש'
- 11. משפט פשוט בעל נו' סתמי** בסוכות - תיאור, מציעים - נו' סתמי+נש', פעילויות חגיגות בקצרים - לוואי
- 12. משפט פשוט** למרות מזג האוויר הנוח - תיאור+ל', ביום כיפור - ל', צוותי מגן דוד אדום - נו', ללא הפסקה - תיאור
- 13. משפט פשוט** להכנת החומץ המיוחד - תיאור, יש - נש', להשרות - נו', לילה שלם - תיאור
- 14. משפט מחובר**, איבר א' - לרגל...חגיגת, איבר ב' - יבוצע...מרשים, לרגל חגיגות ה-60 למדינת ישראל - תיאור, צעדה
חגיגת - נו', מטס אווירי מרשים - נו'
- 15. משפט פשוט** חשש לאסון אקולוגי - נו', באוקיינוס השקט - לוואי או תיאור, במקרה של המשך הניסויים - תיאור
- 16. משפט מחובר**, איבר א' - התערוכה...הסביבה, איבר ב' - ויוקרנו...נוער
באיכות הסביבה - מושא, סרטים מצוירים - נו', של בני נוער - ל'
- 17. משפט מחובר**, איבר א' - תנאים...מחמירים, איבר ב' - אל תוותר...בחיך, תנאי הקבלה - נו', מחמירים - נש', אל תוותר -
נו'+נש'
- 18. משפט מחובר**, איבר א' - השימוש...החשבון, איבר ב' - והם...עבודה, השימוש במחשבים - נו', את חשיבות - מושא,
עבודתם של רואי החשבון - לוואי, הם - נו', עלולים למצוא את עצמם - נש' מורחב, מחוסרי עבדה - תיאור
- 19. משפט מחובר**, איבר א' - גינת...קוצים, איבר ב' - ותחזוקה...לכך, קוצים - מושא, הפתרון - נש'
- 20. משפט פשוט** בואו - נו'+נש', להכיר - תיאור, באמצעות מפגש - תיאור, מיוחד - ל', בחג הסוכות - לוואי
- 21. משפט מורכב**, עיקרי - התיירות...בנוחות, פסוקית תכלית - כדי שהאורחים...לכספם,
בעידן החדש - לוואי, בנוחות - מושא, תמורה - מושא, לכספם - לוואי
- 22. משפט מורכב**, עיקרי - הוא...בתחביביו, פסוקית סיבה - מפני שדרישות...נוספות,
דרישות התפקיד - נו', שעות נוספות - תיאור, להשקיע - ל'
- 23. משפט מורכב**, עיקרי - יש...היומיום, פסוקית תיאור - כאשר אנו...לטיול, יש - נש', תחושת התנתקות - נו', מכל מחויבויות
היומיום - לוואי
- 24. משפט מחובר**, איבר א' - חרף...במועדון, איבר ב' - נקיים...במצב, חרף הפרסומים - תיאור, במועדון - ל', לדיון - תיאור
או לוואי
- 25. משפט מורכב**, עיקרי - המדפים...מיוחדות, פסוקית תיאור - מכיוון שבחג...חלב,
במרכולים - ל', גבינות מיוחדות - מושא, כידוע - הסגר, נוהגים לאכול - נו' סתמי+נשוא
- 26. משפט פשוט** לדברי הסופרת החרדית - הסגר, בספרים שלה - תיאור או לוואי, היא - נו'
- 27. משפט מורכב**, עיקרי - נוכל...היריבה, פסוקית תיאור - אם נתאמץ, נוכל לנצח - נו'+נש' מורחב

מתרגלים לשון - פתרונות

28. **משפט מורכב**, עיקרי - מצבכם... ישתפר, פסוקית תיאור - גם אם תעשו... בפעם, תעשו - נו' + נש', טעויות - מושא, מדי פעם בפעם - תיאור
29. **משפט מורכב**, עיקרי - קיבל... הוקרה, פסוקית זמן - לאחר שחשף... סחיטה, פרשיית - מושא, תעודת הוקרה - מושא
30. **משפט מורכב**, עיקרי - ברח לך, פסוקית תיאור - פן תיראה... היריבה, תיראה - נו' + נש', היריבה - ל'
31. **משפט מורכב**, עיקרי - ככל הנראה... למבקרים, פסוקית תיאור - כאשר יעלה האור, ככל הנראה - הסגר, למבקרים - מושא, האור - נו'
32. **משפט מורכב**, עיקרי - תלמידים... מתנהגים, פסוקית תיאור - כאילו... עליהם, כללי המשמעת - נו', חלים - נש'
33. **משפט מורכב**, עיקרי - התינוק... נראה, פסוקית תיאור - כפי שנראו... בגילו, במשפחתך - ל', אחיו הבוגרים - נו'
34. **משפט פשוט** מבקר המדינה - לוואי, על מנת לבדוק - תיאור, הישראלי - ל'
35. **משפט פשוט** לפי פסק דין באנגליה - הסגר, ללא היתר - ל', ביזיון - נש'
36. **משפט מורכב**, עיקרי - שימוש... הפועל, פסוקית תיאור - משום שבשניהם... מוגדר, פועל ברבים - תמורה, בשם הפועל - לוואי, מוגדר - נשוא
37. **משפט פשוט** החליטה להקים - נש' מורחב, אי-תנועה - מושא, כדי למנוע - תיאור
38. **משפט מורכב**, עיקרי - הוא... גאון, פסוקית תיאור - אף על פי שהילד... בסיסיים מסוגל לזהות - נש' מורחב, רגשות בסיסיים - מושא, הוא - נו', סוג של גאון - נש'

תרגילי המרות (מעמ' 117)

1. א. העובדים פתחו בשביתה מפני שהמאמצים להשגת פיצויים עלו בתוהו.
ב. המאמצים להשגת פיצויים עלו בתוהו, לכן העובדים פתחו בשביתה.
2. א. (1) יצא לאור (2) שב ומזהיר, המשותף: נשוא מורחב
ב. הספר שב ומזהיר מפני הסכנות הבריאותיות בחשיפה מרובה לשמש, למרות זאת אנשים רבים אינם משנים הרגל זה.
3. א. אף על פי שהשימוש במכונות החשמליות כרוך בבעיות לא מעטות, הרעיון להפעילן חשוב לשמירה על איכות הסביבה.
ב. השימוש במכונות החשמליות כרוך בבעיות לא מעטות, אף על פי כן הרעיון להפעילן חשוב לשמירה על איכות הסביבה.
4. א. מורכב: עלולים להתייבש בתוך שעות ספורות, מפני שיש מחסור בנוזלים.
איחוי: יש מחסור בנוזלים, לכן עלולים להתייבש בתוך שעות ספורות.
ב. בנוזלים - לוואי
5. א. אם נוהגים במזג אוויר סוער, עלולות להיגרם תאונות. או: כאשר נוהגים במזג אוויר סוער, עלולות להיגרם תאונות.
ב. במזג אוויר סוער - לוואי
6. א. מהיום יוטלו הגבלות על השקיית הגינה שלכם, כדי שיימנע בזבז מים.
ב. קשר של תכלית
7. א. מבנה תחבירי של משפט מורכב: צלצלו לקו הישיר של התחנה המטרולוגית, כדי שתתעדכנו לגבי מזג האוויר בכל רגע.
ב. מהיום מתעדכנים לגבי מזג האוויר בכל רגע.
8. א. קשר של סיבה ותוצאה: במוסדות שונים בעולם יש כיום קורסים לניהול משק בית, מפני שזוגות צעירים אינם יודעים להתמודד עם מטלות הבית.
ב. בקורסים מכשירים את הזוגות הצעירים להתמודד עם מטלות הבית.
9. מורכב: החנייה ברחוב זה אסורה, כדי שתושביו יובטח השקט. פשוט: החנייה ברחוב זה אסורה, כדי להבטיח שקט לתושביו.
10. א. טיסה מס. 333 ללונדון מתעכבת. ב. לפי ההודעה בשדה התעופה, טיסה מס. 333 ללונדון מתעכבת.
ג. טיסה מס. 333 ללונדון מתעכבת בשל העננים הרבים בשמיים. ד. השמיים כוסו על ידי עננים רבים.
11. א. 1: נערכה סדרת שיעורים בנושא השואה. 2: סדרת שיעורים זו העלתה את המודעות שלנו להיסטוריה של העם היהודי.
ב. קשר של סיבה ותוצאה.
12. קשר של תכלית: (1) - המילה היוצרת את הקשר: להשגת (2) - המילה היוצרת את הקשר: לשיפור.
קשר של סיבה ותוצאה: (3) - המילה היוצרת את הקשר: עקב (4) - המילה היוצרת את הקשר: גורמים
13. אם אתה מחפש דירה מתאימה, פנה אלינו עוד היום.
14. א. במשרד הבריאות נלחמים בתזונה הלקויה במסע הסברה נרחב.

מתרגלים לשון - פתרונות

ב. משפט 1: משרד התחבורה יילחם בתזונה הלקויה. משפט 2: משרד התחבורה יצא במסע הסברה נרחב.
15. משפט מחובר: הישגיה של שיטת הרפואה הטבעית מרשימים, למרות זאת היא אינה מקובלת על חלק גדול מהאוכלוסייה. משפט פשוט: למרות הישגיה המרשימים של שיטת הרפואה הטבעית, היא אינה מקובלת על חלק גדול מהאוכלוסייה.

קשר של ויתור

16. א. המכונת החדשה בטיחותית בשל שלד הפלדה המחוזק שלה. **ב.** מאותה: יש למכונת זו שלד פלדה מחוזק, לכן היא בטיחותית במיוחד.

מורכב: המכונת החדשה בטיחותית במיוחד, מפני שיש לה שלד פלדה מחוזק.

17. א. לאחר זריחת השמש נפתח בהליכה נמרצת לכיוון המפל בליווי המדריך. **ב.** קשר של זמן

תרגיל (מעמ' 123) - עד פסוקית לוואי

- 1. משפט מורכב,** עיקרי: מפת...קל, פסוקית לוואי: שבו...חיובית. שבוע קל - מושא, נצטרך להתבונן - נו' + נש' מורחב, בראייה חיובית - תיאור
- 2. משפט מורכב,** עיקרי: להקת המחול הצעירה נאלצה...החדשים, פסוקית לוואי: שנקלעה...כלכליים נאלצה לפטר -נש' מורחב, תשעה - ל', מהרקדנים החדשים - מושא
- 3. משפט מורכב,** עיקרי: הצטרפו...מאשרות, פסוקית לוואי: שבחרו...בבאר שבע. לעשרות - ל', משפחות מאושרות - מושא, בחרו לגור - נו' + נש' מורחב, בבאר שבע - ל'
- 4. משפט פשוט** כדי להגיע - תיאור, בלימודים - ל', תצטרכו לוותר - נו' + נש' מורחב,
- 5. משפט מחובר,** איבר א': אמש...הגולה, איבר ב': ובסיומה...עצמם. הרצאה מרתקת - נו', בנושא יהדות הגולה - לוואי, בינם לבין עצמם - תיאור
- 6. משפט מורכב,** עיקרי: בברז...חדיש, פסוקית לוואי: המאפשר...הבית, מסנן חדיש - נו', שתיית מים נקיים - מושא
- 7. משפט מורכב,** עיקרי: במסגרת...בארגונים, פסוקית לוואי: השואפים...חברתי. המשתתפים - נו', בארגונים - מושא, לשינוי חברתי - מושא
- 8. משפט פשוט** לעוגיות - ל', נערים - נו', לשם שילובם בחברה - תיאור
- 9. משפט מורכב,** עיקרי: בטקס הסיום חולקו...המיזם, פסוקית לוואי: שבמהלכו...המגמה בטקס הסיום - תיאור, העבודות - נו', של תלמידי המגמה - לוואי, תעודות הצטיינות - נו', לחלק - ל', ממשתתפי המיזם - מושא
- 10. משפט מורכב,** עיקרי: השאלה הופיעה...המשפחה, פסוקית לוואי: מי...הממשלה מי - נו', הוא - אוגד, ראש הממשלה - נש', בשעשועון - תיאור, לכל המשפחה - לוואי
- 11. משפט מורכב,** עיקרי: אנשי...למסקנה, פסוקית לוואי: ששני...הריקים, להגנת הסביבה - לוואי, בשל השלכת חומר מסוכן - תיאור

תרגיל 1 (בעמ' 124) - כל סוגי המשפטים - עד פסוקית מושא

- 1. משפט מורכב,** עיקרי: המומחה...מסביר, פסוקית מושא: כי לא רצוי...קטנים לענייני מים - לוואי, לא רצוי - נש', להעביר - נו', בפילטר בעל חורים קטנים - תיאור
- 2. משפט פשוט** לפי החלטת מועצת התלמידים - הסגר, מסיבת הסיום - נו', לנוכח הצהרתם - תיאור, של תלמידים - ל'
- 3. משפט מורכב,** עיקרי: מומחי...קבעו, פסוקית מושא: שירושלים...מיוחדים, בארץ - ל', העיר הפקוקה - נש', לפי מחקרים מיוחדים - הסגר
- 4. משפט מורכב,** עיקרי: תרכוש...ביותר, פסוקית תיאור: אם תשתתף...ראשונה תשתתף - נו'+נש', בקורס - מושא, עזרה ראשונה - לוואי, תרכוש - נו'+נש', כלים - מושא, להצלת חיים - לוואי, מידע חיוני ביותר - תמורה
- 5. משפט מורכב,** עיקרי: דיילי...טוענים, פסוקית מושא: איננו...שלנו, איננו - נו' + אוגד, מרוצים - נש', מתנאי ההעסקה שלנו - מושא
- 6. משפט מורכב,** עיקרי: תושב יבנה נמצא...משפחתו, פסוקית לוואי: שנעדר...מביתו כבר שבוע - תיאור, בריא ושלם - תיאור, לשמחת כל בני משפחתו - הסגר
- 7. משפט מורכב,** עיקרי: מאות חומרי מרפא משוחזרים...המודרנית, פסוקית לוואי: שהיו...הביניים מאות - ל', חומרי מרפא - נו', בימי הביניים - תיאור, כדי ליישם - תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

8. **משפט מורכב**, עיקרי: גם חברי...טענו, פסוקית מושא: שישמחו...בנושא זה. ממצרים - ל', עם ארצות שכנות - לוואי, בנושא זה - לוואי
9. **משפט מורכב**, עיקרי: אחד...סבור, פסוקית מושא: שהביישנות...האדם, אחד - ל', אחד התסמינים - נש', לבעיות - ל'
10. **משפט מורכב**, עיקרי: ביישנים...במצוקה, פסוקית תיאור: משום שהם...חסרונות ביישנים רבים - נו', הם - נו', שלא בצדק - הסגר, חסרונות - מושא
11. **משפט מורכב**, עיקרי: כפי שראינו, נוצרו...מעשיות, פסוקית לוואי: שאין...הכללית כפי שראינו - הסגר, של עדות ישראל - לוואי, טיפוסים של מעשיות - נו', אין - נש', מקבילות - נו'
12. **משפט מורכב**, עיקרי: המסקנה עולה...וייצמן, פסוקית לוואי: שמזון...שיניים. שמזון - נו', עששת - מושא, במכון וייצמן - לוואי
13. **פשוט**, תופעה חדשה - נו', התמקצעות... - תמורה
14. **משפט מחובר**, איבר א': במדינת...עדה, איבר ב': ולכל...עדתו. במדינת ישראל - תיאור, נפרדים - ל', לכל בית דין - מושא, יש - נש'
- סמכות שיפוט - נו', רק לגבי בני עדתו - לוואי

תרגיל 2 (מעמ' 125)

1. דיילי חברת התעופה טוענים שהם אינם מרוצים מתנאי העסקתם.
2. לטענת דיילי חברת התעופה, הם אינם מרוצים מתנאי העסקתם.

תרגיל (מעמ' 127) - תקינות

1. הצטברו	14. כמובן, כל האנשים...
2. השתמשנו ב	15. התבוננתי בציור שעל הקיר ואהבתי אותו.
3. לחנות טבע דרושה עובדת בעלת ניסיון.	16. הואיל ו...
4. בגומייה	17. עורך הדין
5. הגנן משקה את צמחי הגן ומטפל בהם באהבה.	18. בני השכונה ובנותיה
6. כבוד..הוא	19. כנראה, בוטל הצומת...
7. בעיפרון ולא בעט	20. מאחר שהטיול...
8. תעו	21. כמובן, יש לי הקוד הסודי..
9. יש לי היכולת	22. במהלך הנופש קניתי את הספר על הארץ הדמיונית וקראתי אותו.
10. מומלצים	23. ההבנה...הן התכונות
11. ההפגנה...היא	24. מרשימות
12. באוטובוס	25. בית הספר שלנו
13. אין לכם אפשרות	26. מנהלי המכללה ומוריה

תרגיל 1 (עמ' 131)

1. בשיעור מתמטיקה ביקשה המורה מן התלמידים: פתחו, בבקשה, את החוברת בעמוד **שלוש** ופתרו את **חמש** הבעיות הראשונות. מי שמסיים, מתבקש לעבור לעמוד **ארבע** ולפתור את תרגיל **שש**.
2. בסיום מהדורת החדשות השמיעה החזאית את התחזית הבאה: **בשלושת** הימים הראשונים של השבוע ירדו **כחמישה** מ"מ גשמים. כמות זו קטנה **בחמישה עשר אחוזים** מהכמות הממוצעת של לעונה זאת. גובה הגלים יגיע **לשבעה** מטרים, ועוצמת הרוחות תהיה **עשרים וחמישה** קילומטרים לשעה.
3. במודעת פרסומת הופיעה המלצה לנופש: בואו לבקר בחדרי האירוח שלנו.

מתרגלים לשון - פתרונות

- בכל יחידה יש שני חדרים מרווחים, היכולים להכיל שישה אנשים.
עשרת המזמינים הראשונים יקבלו הנחה של **שנים עשר אחוזים** בשימוש במתקני הנופש.
הכניסה לברכה תעלה **עשרה** ש"ח לאדם,
וקבוצה מעל **שנים עשר** אנשים תקבל הנחה קבוצתית.
למזמינים **שלושה** לילות ינתן לילה **אחד** חינם.
נתרו מקומות פנויים בסוף-השבוע הקרוב, **בעשרים ושבעה בפברואר**.
4. חנות הבשר החדשה מפרסמת את המבצעים הבאים:
■ עוף טרי מוכשר **בשנים עשר** ש"ח.
■ אריזה של **חמש** שוקיים ב**אחד עשר** שקל.
■ **שבע** יחידות נקניק איכותי ב**ארבעה עשר** ש"ח.
על כל קנייה מעל **שמונים ותשעה** ש"ח **חמש** פיתות חינם.
5. **בשלושה במאי** יתבטלו **ארבע** ההצגות שאמורות היו להתקיים בערב, וזאת בשל היעדרותן של **שלוש** השחקניות של ההצגה.
המנויים יפוצו בהצגה **אחת** חינם ב**אחד ביוני**.
6. אמא ביקשה מעמרי שיקנה את המצרכים הבאים:
חמש ביצים
שבעה ק"ג עגבניות
שש שקיות שוקו
חמש עשרה סוכריות מנטה
שני סוגי גבינה **תשעה אחוזים**
ארבע חבילות מסטיק
7. הודעה להורים של תלמידי כיתות ז':
בעשרים ושלושה באפריל יצאו תלמידי הכיתה לטיול בן **שלושה ימים** לאזור ירושלים.
מחיר הטיול **מאתיים חמישים ושניים** ש"ח, והוא כולל **שני** לילות באכסניות נוער, **ושלוש** ארוחות מסודרות.
התלמידים מתבקשים להצטייד **בשלושה ליטרים** מים.
8. בשיעור מתמטיקה התבקשו התלמידים לפתור את הבעיה הבאה:
בדרך שאורכה **תשעה** ק"מ יש **שני** צמתים.
כל כמה ק"מ בממוצע יש צומת בדרך זו?
תשובה: כל **ארבעה קילומטרים וחצי**.

תרגיל 2 (עמ' 133)

1. לאחרונה הוצעו למכירה **תשעה עשר אלף/תשע עשרה** אלף דירות.
2. קניתי **חמש/חמשה** עטים.
3. דיברנו בשיעור תנ"ך על **עשר/עשרת** המכות.
4. מתחרה עשרים **ושלש/עשרים** ושלשה/עשרים ושלשה ניצח בתחרות.
5. נתתי את הכדור ל**עשרה/לעשרה** /ל**עשר** משתתפים.
6. המדינה הזו גדולה מישראל פי **שלושים ושניים/שלושים** ושתים/שלושים ושתים.
7. הסיור יערך בשני לאוקטובר/**בשניים באוקטובר**/בשניים לאוקטובר.
8. ניפגש באולם **מאתים** ו**אחת/מאתים** ו**אחד/מאתים** ו**אחת**.
9. **חמשת/חמש** הציפורים נעמדו על אדן החלון.
10. התערוכה תתקיים ב**שמונה/בשמונה/בשמונה** ערים.
11. אתם מתבקשים לתרום **כעשרה שקל/כעשרה שקלים** כ**עשר** שקל.
12. **אחד עשר/אחד עשר** ו**אחת עשרה** מורות ומורים הגיעו להשתלמות.
13. הממתקים חולקו ל**חצי/לחצי** כיתה.
14. **אלף ומאה** אלף ומאה עיתונאים הוזמנו לאירוע.
15. החופשה תסתיים ב**שלישי לינואר/בשלושה בינואר**.

מתרגלים לשון - פתרונות

16. מחיר החשמל עלה בְּשָׁנִי אחוז/ בְּשָׁנֵי אחוזים/ בְּשָׁנֵי אחוזים/בְּשָׁנֵי אחוז.
17. אָחַד עֶשְׂרֵה/אֶחָד עֶשְׂרֵה/אֶחָד עֶשְׂרֵה/אֶחָד עֶשְׂרֵה השתתפו בשבוע המחול.
18. בדרך עברנו על פני עשרים וְחֲמֵשֶׁה/עשרים וְחֲמֵשׁ/עשרים וְחֲמֵשֶׁה מפעלים.
19. האיסוף ייערך בְּשָׁלֹשׁ/בְּשָׁלֹשָׁה/בְּשָׁלֹשׁה מקומות שונים.
20. הוא בן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה/שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה/שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה עָשָׂר.
21. התינוק הוסיף למשקלו כְּשָׁנֵי/כְּשָׁנֵי/כְּשָׁנֵי ק"ג.
22. ביקרנו בְּשָׁלֹשׁה עֶשְׂרֵה/בְּשָׁלֹשׁה עֶשְׂרֵה/בְּשָׁלֹשׁה עֶשְׂרֵה ערים.
23. בְּעֶשְׂרֵה/בְּעֶשְׂרֵה/בְּעֶשְׂרֵה הבחינות במתמטיקה לא נכשל אף תלמיד.
24. הבא לי את טופס מֵאֵתֵים וְשֵׁשׁ/מֵאֵתֵים וְשֵׁשׁ/מֵאֵתֵים וְשֵׁשׁ.
25. כְּשִׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה/כְּשִׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה/כְּשִׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אלף יחידות דיור מוצעות למכירה.
26. בְּחֲמֵשׁ/בְּחֲמֵשׁ השנים הבאות יימכרו שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה/שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה אלף דירות.
27. אם תקנה את שְׁלֹשֶׁת/שְׁלֹשֶׁת שְׁלֹשׁ החולצות, תקבל הנחה של חֲמֵשֶׁה אחוז/חֲמֵשׁ אחוז/חֲמֵשֶׁה אחוזים.
28. באולם עשרים וְאֶחָד/עשרים וְאֶחָד יתאספו עֶשְׂרֵה/עֶשְׂרֵה בנים ובנות.
29. בְּאֶחָד בחודש/בראשון לחודש ניפגש.
30. עשרים ושְׁמוֹנֶה/עשרים ושְׁמוֹנֶה עטים עלו לנו עֶשְׂרֵה שקלים/עֶשְׂרֵה שקל/עֶשְׂרֵה שקל.

תרגיל 3 (עמ' 134)

1. בספר המתמטיקה של כיתות ב' הופיעה השאלה:
גל הביא לבית-הספר שְׁנַיִ שְׁתֵּי תפוחים ושְׁלֹשָׁה/שְׁלֹשׁ בננות.
אם הוא ייתן לחברו את אֶחָד/אֶחָד הפירות, כמה פירות יישארו לו?
2. במדור "דרושים" הופיעה המודעה:
לבית-ספר חדש במזכרת-בתייה דרושים כְּעֶשְׂרֵה/כְּעֶשְׂרֵה מורים במקצועות שונים.
רצוי ניסיון של שְׁלֹשׁ/שְׁלֹשָׁה שנים במערכת החינוך.
הראיונות ייערכו בְּשִׁמוֹנֶה/בְּשִׁמֵיני בחודש.
3. בספרית סרטי הוידאו הופיעו לאתרונה הסרטים:
■ שְׁלֹשֶׁת/שְׁלֹשָׁה/שְׁלֹשׁ המוסקטרים.
■ שְׁבַע/שְׁבָעֵת המופלאים.
■ נולד בְּאַרְבָּע/בְּרִבְעֵי/בְּאַרְבָּעֵה ביולי.
■ חֲמֵשׁ/חֲמֵשֶׁה/חֲמֵשֶׁה החושים.
■ עֶשְׂרֵה/עֶשְׂרֵה הדברות.
4. לצילומים של סרט תיעודי בנושא דור שני לשואה דרושים:
■ שְׁלֹשָׁה/שְׁלֹשׁ זוגות אשר אֶחָד/אֶחָד מבני הזוג הוא בן לניצולי שואה.
■ נער בן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה/שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה- לפני גיוסו לצה"ל.
■ חֲמֵשׁ/חֲמֵשֶׁה נשים וגברים, ניצולי שואה.
■ הצילומים יחלו בְּעֶשְׂרֵי/בְּעֶשְׂרֵה בפברואר.
5. בשיעור ספרות למדנו שְׁמוֹנֶה/שְׁמוֹנֶה שירים של יהודה עמיחי.
את השיר "דרך שְׁנַיִ שְׁתֵּי נקודות עובר רק קו ישר אֶחָד/אֶחָד" אהבנו במיוחד,
והקדשנו לו את כל אַרְבָּע/אַרְבָּעֵת השעות השבועיות העומדות לרשותנו.
6. בספר מתכונים המיוחדים לתינוקות הופיע המתכון להכנת תְּשַׁע/תְּשַׁעֵה כדורי גבינה.
החומרים הדרושים:
■ שְׁנַיִ שְׁתֵּי כוסות קמח
■ מֵאֵתֵים/מֵאֵתֵים גרם מרגרינה
■ שְׁתֵּי/שְׁתֵּי ביצים
■ חֲצִי/חֲצִי חבילה גבינה לבנה
7. בעיתון שְׁבַע/שְׁבָעֵה ימים הופיעו שְׁלֹשׁ/שְׁלֹשָׁה חידות לילד.
בין תְּשַׁע/תְּשַׁעֵת/תְּשַׁעֵת הפותרים הראשונים יחולקו שְׁבַע/שְׁבָעֵה תיקים
וְשָׁנֵי/וְשָׁנֵי זוגות גרביים עם הדפסה של פו הדוב.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 (עמ' 136)

מילות יחס

1. אעשה הכל **בשבילם** / בשבילָהֶם.
2. אפגוש **אותך** / אוֹתְךָ בקניון.
3. נסענו **אליהם** / אֶלֵיהֶם.
4. ניפגש **אצלם** / אֶצְלָהֶם.
5. התלבשתי **כמוכם** / כְּמוֹכֶם.
6. הוא **איננו** / אינֵנוּ מקשיב לי.
7. המצב **לגבם** / לְגַבֵּיהֶם לא השתנה.
8. לקחתי **ממנו** / מִמֵּנוּ את הספר.
9. פגשנו **אתכם** / אוֹתְכֶם בפיינה.
01. מה קיבלת **ממנו** / מִמֵּנוּ?
11. **בלעדך** / בְּלִעְדְּךָ / **בלעדיהם** אני אבוד.
21. **בשבילם** / בְּשִׁבְלֵיהֶם אעשה הכל.
31. אלך לשם **בלעדיכם** / בְּלִעְדְּכֶם.
41. היחס **כלפיהם** / כְּלַפֵּיהֶם השתנה.
51. אלך **אתך** / אִתְךָ לקניות.

תרגיל 2 (עמ' 137)

1. למענן 2. בה 3. בעדה 4. בהן 5. בו 6. ב 7. כלפיהם 8. בעקבותיהן 9. בהם 10. כלפיהן

תרגיל 3 (מעמ' 138)

אתכם

אצלם

בלעדיהם

מכם

לגביהם

בשבילם

- ב. 1. הזקוקות להם - **להן** 2. בשבילהן - **בשבילן** 3. אצלם - **אצלם**